

SLOVENSKI TADDRAN

LETO III, ŠTEV. 21

Koper, petek 21. maja 1954

Pa

Dr. Verzije
K o r n i k a 10 DIN

OB TITOVEM rojstnem dnevu

Te dni po vsej naši domovini proslavljamo praznik voditelja naših narodov, ljubljenega maršala Tita.

Štáfete nosijo pozdrave iz najbolj zakotnih in oddaljenih naših vasi. Ljudstvo se zgrinja ob poteh, kjer teče štafeta, se zbira na slavnostne akademije, govori in posluša o svojem Titu, mladina prepeva, deklamira pesmi o junaških podvigih, o svobodi, o delu, o lepši prihodnosti.

Velika in junaška dejanja so pri vseh narodih sveta naša oblikovalce v vezani besedi. Pesem ljudi nove državne skupnosti jugoslovanskih narodov poje o junaku našega stoletja, poje o njegovi bojni slavi in o modrosti državnika, ki je povedel zasluženo ljudstvo v zmagoslavno vojno, po njej pa mu pokazal pot v človeka dostojno življenje. To pesem nosi naše ljudstvo o svojih srcih, jo razkriva s ponosom ob vsakem koraku.

To je pesem nas vseh.

Kdor je zapisal, da je Tito simbol, ki združuje v sebi vrline vsega svobodoljubnega jugoslovanskega ljudstva, je imel prav. Toda Tito vendarle ni samo simbol, je živ človek, je mož, ki združuje v svojih mislih in težnjah misli in težnje nas vseh.

Težko je govoriti o zaslugah našega Tita, ker jih ni mogoče zajeti v kratkem sestavku niti v debeli knjigi. O tem priča edincelo življenje, naša družbena stvarnost, naša krepka stvariteljska volja.

Tito je na čelu bratskih jugoslovanskih narodov uresničil Svetopolkovo oporoko. V znamenju te enotnosti je kot voditelj zmagoval v narodnoosvobodilni vojni, je zmagal v neenakem boju proti vsem sovražnikom socializma in naše države, zmaguje na delovnem področju doma in zmaguje z načelnostjo in odločnostjo v svetu.

Borba za socializem, za socialistične odnose ni puhla fraza, pač pa iz dneva v dan bolj živa in svetla stvarnost. Delavsko samoupravljanje, sodelovanje delovnih ljudi v oblasti, njihovo uveljavljanje v družbenem življenju so zmage, ki jih dosegamo pod Titovim vodstvom.

Ljudstva in prosvetljeni ljudje po vsem svetu žele spoznati našo stvarnost in se ob nji učijo, kako ubirati individualno pot do skupnega smotra vseh naprednih sil človeštva. Tudi to je za zmeraj povezano z imenom maršala Tita in je znamenje njegove zgodovinske vloge in njegove veličine.

Borba za mir v svetu je danes oprasanje, ki najbolj tare svetovno javnost. Jugoslavija je pod dalekovidnim, odločnim in vztrajnim Titovim vodstvom v ospredju te borbe. Simpatije, ki jih naša državna skupnost uživa pri vseh miroljubnih silah v svetu, so iskrene in velike. Toda ni ostalo samo pri simpatijah, prišlo je tudi do konkretizacije načel naše zunanje politike. Jugoslavija postaja čedalje močnejši opornik Organizacije združenih narodov in zagovornik tesnega sodelovanja med narodi. Postaja vzor v borbi za pravice malih narodov, za njihovo enakopravnost in samostojnost. Proti napadalcu je pokazala moč, pokazala je tudi, da je pripravljena in sposobna navezati prijateljske stike z vsemi onimi državami, ki žele miroljubnega sodelovanja.

Uspehi, ki jih je dosegla Jugoslavija v medsebojnem zblizevanju z zahodnimi deželami, s tesnejšimi prijateljskimi stiki s sosedno Avstrijo, z zvezo balkanskih držav, s sodelovanjem z deželami Bližnjega vzhoda, Indije, Burme in drugimi, so v veliki meri tudi osebna zasluga maršala Tita. Prijateljske dežele ga sprejemajo kot velikega moža in zaslužnega državnika.

Primorski Slovenci smo v boju za narodno osvoboditev, za združitev vseh delov našega narodnega telesa našli v maršalu Titu najmočnejšega zagovornika. Njegove odločne besede, podprte z enotno voljo in dejanji vseh jugoslovanskih narodov, so v nedauni preteklosti preprečile hudo zlo in novo krivico, ki so nam jo pripravljali požrešni sosede s podporo svojih botrov.

V družini je navada, da praznujemo osebni praznik družinskega člana. Toliko slovesnejši je ta praznik, kolikor nam je človek bližji in dražji. V veliki družini jugoslovanskih narodov praznujemo slovesno osebni praznik človeka, ki nam je blizu in drag.

Kakor koli bi hoteli izraziti z lepimi besedami vse najlepše želje našemu družinskemu poglavarju ob njegovem prazniku, bi te besede, čeprav lepe in iskrene, izzvenele običajno in prazno. Čustva in želje je težko izraziti z besedo, bolj prepričljivo jih izrazimo z dejanji.

MARSAL TITO S SINOM MIŠOM MED ODMOROM NA BRIONSKIH OTOKIH

Naročnike in bralce opozarjam o, da smo tej številki priložili referat sekretarja CK ZKS tov. Mihe Marinka na III. kongresu ZKS

»NALOGE KOMUNISTOV VBOJU ZA SOCIALIZEM«

Pozdravi in voščila ljudstva koprškega okraja maršalu TITU za 62. rojstni dan

V torek je iz Debelega rtiča — najskrajnjšega dela koprškega okraja tik pri morju in meji med cono A in B Tržaškega ozemlja — odšla štafeta, ki je odnesla pozdrave prebivalcev koprškega okraja maršalu Titu. Stafeto je organiziralo telesno vzgojno društvo »Partizani«. Stafeta je pretekla 77 km dolgo pot in je šla skozi Pobege, Marezige, Smarje, Sečovelje, Portorož, Piran, Izolo in v Koper. V Koprju je bil slavnosten sprejem na Titovem trgu, kjer je štafeto pričakalo nad 2000 ljudi. Pred prihodom je vojaška godba igrala znane partizanske koračnice in pesmi. Ljudje so štafeto nestržno pričakovali. Ko je končno prišla na trg, jo je sprejelo navdušeno ploskanje. Na pripravljenem odru, kjer je bila v ozadju velika slika maršala Tita, okrašena z zastavami, so štafeto pričakali predstavniki množičnih oblasti in JLA. Ko se je poleglo ploskanje množice, so kratko spregovorili predstavniki množičnih organizacij in JLA. Pismo, ki so ga poslali prebivalci koprškega okraja maršalu Titu za njegov 62. rojstni dan, piše med drugim:

»Prebivalstvo koprškega okraja Vam pošilja po svoji mladini z našega lepega morja najtoplejša voščila k Vašemu rojstnemu dnevu. Čeprav o naši usodi še ni zapisana zadnja beseda, se počutimo varne pod Vašim modrim vodstvom in veselih src gledamo v bodočnost.

Tovariš Tito, želimo vam še mnogo zdravih in zadovoljnih let v Vašo osebno srečo in srečo narodov Jugoslavije. Obljubljamo Vam, da bomo zvesti bogatim tradicijam narodno-osvobodilne borbe, da bomo neumorni v naših naporih za zgraditev socializma v naši domovini, socialistični Jugoslaviji.

Redni letni občni zbor »Svobode« v Idriji

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« v Idriji je imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 16. maja, katerega se je udeležilo komaj zadostno število članstva. Iz poročila predsednice smo razvideli, da šteje društvo 356 članov, med katerimi je 111 delavcev-rudarjev in 100 članov iz mladinskih vrst. Pri pevskem odseku je bila nastopila med letom kriza, ki, upamo, da je sedaj rešena z ustanovitvijo moškega in ženskega zbora, ki že nastopata. Zelo skromni uspehi so bili doseženi na dramskem področju ker nimamo v Idriji dovolj močnega režiserja, ki bi povezal vse one člane, ki imajo do tega dela veliko veselja. Temu vprašanju bo treba posvetiti največjo pažnjo, ker ima Idrija v dramatikih prav slavno tradicijo in bi bila velika škoda, če bi je ne nadaljevali. Za sedaj pa smo navezani, da gledamo samo kvalitetne prireditve gostov iz drugih krajev.

Največji uspeh je vsekakor društvo doseglo z ideološkim tečajem, pri katerem je stalno sodelovalo 58 članov in je bilo podanih 6 predavanj, ki so najlepše uspela. Društvo je s tem izpolnilo veliko vrzel v ideološki in politični izgradnji svojega članstva in bo s tečajem nadaljevalo.

V razpravi so člani ostro kritizirali dejstvo, da se običnega zbora od političnih forumov udeležuje samo predsednik Socialistične zveze in da pogrešajo predvsem predstavnika ZK in mladinskega komiteja. Nadaljna razprava, v katero je posegel tudi zastopnik okraja iz Tolmina tov. Mauser, je dala napotke za uspešnejše delo v prihodnjem letu, nakar so bile tajne volitve in je bil izbran nov 11-članski upravni odbor, kjer se je postavilo načelo, naj bodo v njem predvsem zastopniki delavstva in so zato nastale v odboru večje izpremembe prav na vodilnih mestih.

Prepričani smo, da bo naša »Svoboda« že v tem letu postala vodilni prosvetni forum v Idriji.

L. S.

Prva pionirska desetina v Dekanih

Človeku, ki je vajen gledati odrasle gasilce pri vajah, ali pa, kadar gre zares, pri gašenju požarov, se nekako čudno zdi, ko vidi male pionirke oblečene v gasilske uniforme. Kaj pa bodo ti opravili v pri-

meru požara?

Res ni namen, da bi take male gasilce uporabljali pri gašenju požarov, nač pa bodo lahko veliko napravili pri svojih vrstnikih, ko jih bodo opozarjali: Ne uporabljajte žveplenk na paši, ne igrate se z njimi v bližini vnetljivih predmetov, slame, seno, itd. Tako bodo vzgajali svoje vrstnike že iz mladih let, da bodo postali previdni. To bo njihova glavna naloga. Ko bodo tako vplivali na svojo okolico, bodo s tem — preprečevali požare, da tudi starejši ne bodo imeli kaj gasiti. Seme gasilske misli bo tako obroditlo dobre sadove in bomo v bodoče imeli prav po zaslugi takih malih gasilcev veliko manj požarov.

Ta pionirska gasilska desetina je v Dekanih nastopila pri vajah na praznik Prvega maja. Gledalci, ki jih je bilo nad tisoč, so z velikim začudenjem in odobravanjem gledali male gasilčke, ki so se naglo in pravilno razporedili na pozorišču.

Razprava o proračunu občinskega LO Koper-okolice

Občinski ljudski odbor Koper-okolice je na zadnji seji razpravljal o proračunu občine za leto 1954. Proračun predvideva 18.300.000 din

Pionirska gasilska desetina v Dekanih

dohodkov in prav toliko stroškov. Letošnji proračun je za 3 milijone večji od lanskega.

Od celotnega proračuna je 4 milijone določenih za investicijska dela posameznih vasi. V razpravi, kako razdeliti ta znesek za posamezne potrebe vasi, so odborniki predlagali: ureditev in popravilo ceste na Mamžan, popravo mostu v Centurški dolini, zgraditev nove ceste v zaselek Bužarji v Ankaranu, pogozditve neplodnih površin v Sermilnu in v Ankaranu in še več drugih del. Ker so odborniki predlagali večje število del, ki bi jih bilo treba izvršiti, se niso mogli zediniti, katera dela naj bi bila izvršena v tem letu, zato bo svet za gospodarstvo posebej razpravljalo o vseh predlogih in določili tiste, ki so najbolj nujni in potrebni.

Precejšen znesek proračuna je določen za komunalno dejavnost občine, zlasti za vzdrževanje cest.

Za realizacijo proračuna se bo moral odbor zavzeti z vsi resnostjo. Izvršitev predvidenih del je odvisna od predvidenih prejemkov. Precejšen del dohodkov je predvidenih od raznih podjetij na področju občine.

Občina se vzdržuje sama in ne dobiva nobene pomoči v obliki dotacij. Proračun obremenjujejo izdatki za socialno zaščito.

Na tej seji je bila izvoljena komisija, ki bo imela nalogo razdeliti znesek za obnovo podeželja, ki je določen v proračunu družbenega plana za občino Koper-okolica.

ŠKOFIJE

Po dolgem času je pri nas spet oživel prosvetno delo in je prav, da o tem nekaj napišemo.

Dramska družina se učil igre v treh dejanjih: »Dva ducata rdečih rož«, ki jo mislimo uprizoriti v prvi polovici junija. Do sedaj smo imeli težave s člani, ker so se trije izmed dramske skupine izselili in so ostali samo štirje. Imeli smo namen uprizoriti Nusičev »Sumljivo osebo«, pa smo morali odložiti zaradi izselitve omenjenih članov. Imamo tudi mešani pevski zbor, ki šteje 25 članov. Dvakrat tedensko ima vaje za nastoj ob priliki mladinskega festivala.

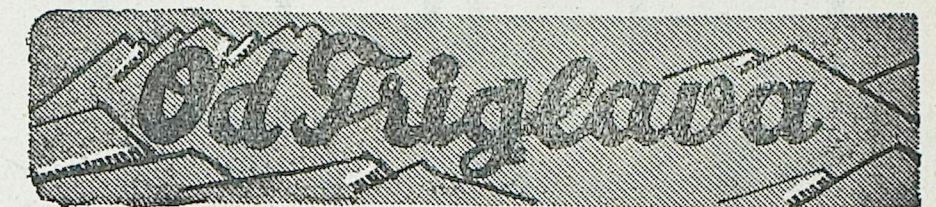
Zeleli bi le, da bi nas kdaj obiskal potujoči kino »Globus« iz Kopra, da bi tudi starejši imeli malo razvedrila in zabave.

Pred časom smo imeli težave s prostorom, sedaj pa nam gostilničar na Škofiji II. dovoli, da lahko predvajamo film brez posebne najemnine. Upamo, da se bo naša mladina še bolj poprijela dela in pomagala pri dvigavanju kulturnega življenja na vasi.

— čed —

Uspel koncert v Vipavi

V počastitev Dneva zmage je 14. maja gostoval v Vipavi znani mladinski mešani zbor gimnazije iz Ajdovščine, ki je pod vodstvom prof. Vinka Matičiča lepo zapel 17 narodnih in umetnih pesmi. Na sporedu so bile mladinske pesmi Emila Adamiča, Franceta Marolta, Luke Kramolca, Ubalda Vrabca, Pavla Kernjaka, Maksa Pirnika, Karla Pahorja, Petra Jereba, Slavka Mi-

Proračun LOMO Idrija

Na zasedanju ljudskega odbora Idrije so dne 14. maja sprejeli proračun za leto 1954., ki znaša v celoti 81.851.000 din. Predlog je prejšnji dan temeljito obdelala proračunska komisija, za široko diskusijo pa žal tokrat ni bilo časa in bo na zboreh volilcev obdelano šele sprejetje družbenega plana. Pri obravnavanju poglavja tajništva ni prišlo do večjih sprememb, pač pa se je razvila daljša in temeljita razprava pri obravnavanju investicij, katerih imamo letos samo 51.492.000 dinarjev. Prvi so se oglasili zastopniki okoliških vasi in zahtevali večje zneske za elektrifikacijo, pri čemer so tudi uspeli. Plan investicij je bil slednjič določen: Bančno poslojpe 25.170.000, ki

bo letos dograjeno do četrte faze. Nadzidava Nagodetove hiše 2 milijona 500.000 din, obnova in adaptacija stanovanj 6.326.000 din, podpori zid v Rožni ulici 4.700.000, kjer grozi nevarnost, da se v mesto posuje velik del grča. Za elektrifikacijo Vojskega so določili še 1.967.000 din, od česar so že lani porabili 530 tisoč din. Za elektrifikacijo Dol je določenih na novo 733.000 din. Za Vajenski dom je določenih 1.530.000 din, kjer je všteta tudi nabava šivalnega stroja. Ostale investicije odpadejo na komunalno dejavnost in na manjše objekte. Iz podrobnega razporeda investicij je razvidno, da je odbor dodelil večji del sredstev za gradnjo tistih stanovanjskih objektov, ki bodo lahko najprej dograjeni in je s tem ustregel želji našega občinstva.

Zelo plodna debata se je razvila tudi pri obravnavanju prosvetnega dela proračuna. Ugotoviti moramo, da so odborniki pokazali za prosveto polno razumevanje, čeprav ni bilo mogoče ugoditi vsem potrebam. Posebej so razpravljali o podpori Planinskemu društvu, ki bo dobilo 150.000 din podpore za svoje reskoristno delo, in o godbi, ki bo dobila prav tako 150.000 din. Mestni odbor je nato določil iz svojih sredstev 200 tisoč din podpore za Gledališče Slovenskega Primorja v Postojni, ki bo tako dobilo v našem okraju cel milijon. Tudi naš muzej se je znašel v velikih težkočah, ker mora prevzeti od rudnika velike objekte in stroje, ki jih rudnik izloča ter obstaja nevarnost, da bi mnogo dragocenega materiala šlo v škodo, zato bo dobil 400.000 din dotacije. Zanimivo je, da so za delo Muzeja pokazali največje razumevanje prav rudarji in delavci.

Na sežanski vajenski šoli bo treba izboljšati uspehe

Iz proračuna sta bili izločeni Nižja gozdarska šola, ki bo dobila sredstva iz gozdnega sklada, in Vajenska šola, ki je republiškega značaja in bo morala poiskati sredstva iz drugih virov, o čemer bodo morali republiški forumi izdati načelno rešitev. Mestni odbor jo bo financiral samo do konca julija.

Pri obravnavanju ostalih delov proračuna ni prišlo do večjih sprememb.

Končno je odbor odpravil tudi prisilno upravo hotela Nanos in imenoval novega direktorja.

L. S.

Postojna

GLUHONEMI SO ZBOROVALI

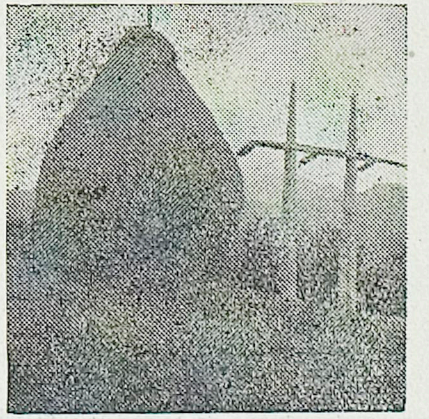
V nedeljo je bila v Postojni ustanovna skupščina združenja gluhone-mnih postojnskega okraja, prva te vrste na Primorskem. Udeležilo se je je 50 gluhone-mnih, kot gost pa se je skupščine udeležil tudi predstavnik združenja slepih.

Zborovanje je poteklo v glavnem v obravnavanju položaja gluhone-mnih in problema njihovega vključevanja v gospodarstvo, ker so tudi oni trdnost odločeni, da po svojih močeh doprinejese vse, da ne bodo samo v breme družbi, marveč aktivni graditelji naše socialistične domovine.

GASILCI IMAJO NOV AVTO

V nedeljo so postojnski gasilci pridobili prisrčno slovesnost ob priliki sprejema novega najodobnejšega gasilskega avtomobila, ki je opremljen z vsemi pripomočki za hitro pomoč pri požaru.

—Brko—

Mimo senene kove teče električna energija, ki je proizvajala zajezena Soča

Puče - Koštabona

RAZSTAVI VIN V GORICI DOBILA SREBRNO IN BRONASTO MEDALJO IN DVE DIPLOME

Na razstavo vin v Gorici je naša zadruga poslala dve sorti vina, belo malvazijo in črni refošk. Ocenjevalna komisija nam je priznala kot nagrado za črni refošk srebrno medaljo z diplomom in bronasto medaljo z diplomom za belo malvazijo. Vsi člani zadruga smo bili tega priznanja zelo veseli. Izredno zadovoljen je bil kletar, ki je od veselja skakal v zrak, ko je zvedel, da smo dobili tako priznanje. To po vsej pravici, saj je v precejšnji meri njegovo-

Divača

V torek smo imeli slavnostno akademijo na čast rojstnega dne maršala Tita. Poslali smo mu pozdravno pismo. Na sporedu so bile razne pevke točke, deklamacije in drugo. Med akademijo so mladinci iz Vrem prinesli štafeto palico, ki so jo naslednjega dne ponesli proti Ljubljani.

do Jadrana

Dopisnikom in sotrudnikom

Vse dopisnike in sotrudnike naprosamo, da vsak dopis ali članek podpišejo s polnim imenom in pripišejo tudi točen naslov. Ako ne želijo biti podpisani, naj pripišejo šifro ali začetnice. Nepodpisani prispevki ali podpisani z »Vaščan.« »Opazovalec.« »Przadeti« in podobno bodo romali v koš. To pripominjamo zato, ker prejemo zadnje čase nepodpisane prispevke, ki kritično obravnavajo razna vprašanja. Uredništvo mora vedeti, kdo in odkod je sotrudnik, da se v primeru nadaljnjih pojasnil lahko obrne do njega.

Isto velja za prispevke za rubriko »Barba Vane pravi.«

ZANIHALI SO KAZALCI Delo množičnih organizacij v občini Jelšane

Ze dolgo časa je bilo opažati neko otrplost v delu množičnih organizacij v naši občini. Vzroki so bili različni, glavni pa je bil v našem delu, ker smo se premalo zanimali, da bi ga oživeli.

V nedeljo smo napravili prelom. V Jelšanah smo imeli ločeno zborovanje Zveze borcev in SZDL. Delegati Zveze borcev so po dolgi razpravi sprejeli več sklepov. Posvetili bodo vso skrb sirotam padlih borcev, tako za njihovo izobrazbo kot za zaposlitev in zdravstveno zaščito. Pregledali bodo stanje invalidov in vdov padlih borcev. So primeri, kjer bo potrebno preveriti upravičenost do

le ojačalo njihovo gospodarstvo in razvoj. Novouzvoljeni občinski odbor SZDL in komisija za kulturno-prosvetno delo bosta takoj začela z delom, da bo v prihodnje delo boljše potekalo.

Vrabče

NEPRIJETEN DOGODEK V KZ

Pred dnevi je neka stranka prišla v kmetijsko zadruzo Vrabče po sol. Poslovodja je takoj pripravil zahtevano sol, ki je med drugim vsebovala tudi — popolnoma svež mačji odpadki.

Iz tega lahko zaključimo, da imajo poleg poslovodje v trgovini »suner komando« tudi mačke in miši. Naše gospodinjice se stalno pritožujejo, da je med raznimi prehrabeniimi artikli, ki jih nabavljajo v tej trgovini, polno nesnage.

Prostor, kjer je trgovina zadruge, je zelo v neredu. Poslovodja bi moral bolj skrbeti za čistost v prostoru. Trgovino očisti samo takrat, ko se mu zljubi, v skladišču pa je stalno vse narobe. Skoraj da boljše plemenične postaje za miši ne najdemo daleč naokoli. Zaradi nesnage je bil poslovodja že kaznovan z denarno globo.

V neredu je tudi drugo poslovanje. Letna bilanca izkazuje 337.000 din primanjkljaja. Poslovodja priznava primanjkljaj in misli, da se bo ob bližnji reviziji skrčil na malenkost, kot se je to zgodilo lani. Letos pa ima revizija povsem drugačen kriterij kot lani. Vprašamo, kako je mogoče še naprej zaupati trgovino v roke človeku, ki je pripravljen nadaljevati dosedanjo pot, da bo morala zadruža dati lepo število tisočakov za revizijo izključno zaradi malomarnosti poslovodje?

Mislimo, da je čas, da se temu napravi konec. V trgovini rabimo poštenega in delovnega človeka, ki bo skrbel za red in snago in kulturno potrebo, ne pa spretne muhe, ki takoj zbeži k sosedu ali po vasi, če trenutno ni nobenega klijenta. Potrošniki morajo potem čakati, da pride od nekje čez pol ure ali pa še kasneje. Tako ravnanje je že po zakonu kaznjivo, zato naj se mu sedanji posel odvzame in ga postavi na mesto, kjer ne bo mogel več delati primanjkljajev. F. R.

Branik

POGREB PONESREČENEGA PILOTA

V nedeljo dopoldne je bil v Braniku svečan pogreb ponesrečenega pilota podporočnika Egona Vidmarja iz Branika, ki se je smrtno ponesrečil pri izvrševanju svoje dolžnosti v bližini Beograda. Njegovo truplo so prepeljali v domači kraj in ga na topovski lafeti peljali na pokopališče. Nad 2000 ljudi iz bližnjih in oddaljenih vasi, celo iz Gorice, Sežane in Ajdovščine, je pokojnega pilota spremljalo na zadnji poti. Med temi so bili tudi oficirji JLA iz Beograda, predsednik okrajnega LO Gorica Mirko Remec, komandant garnizona JLA Ajdovščina polkovnik Mile Radič in drugi. Pred krsto so nosili nad 70 venec. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil pokojnikov prijatelj podporočnik Bule Milivoj in v imenu okrajnega LO tov. Lahar nar. Domači pevski zbor pa mu je v slovo zapeel nekaj žalostink.

V vipavskem parku je živahno

Pionirji in cicibani iz Vipave so zelo veseli novega otroškega igrišča v parku, kjer je več raznih gugalnic in gred za naše najmlajše. Zaslugo za zgraditev novega otroškega igrišča ima predvsem šolski svet osnovne šole iz Vipave, ki je uvidel potrebo igrišča za najmlajše in takoj pričel z delom. Pri delu so veliko pomagali starši solarjev in vojaki garnizona JLA Vipave. Uprava vaškega gozda Ravnik-Orlovško na Nanosu pa je darovala ves les za igrišče in 30 tisoč din. Pa tudi drugače je v parku zelo živahno, saj je središče športnega udejstvovanja v Vipavi. V parku redno igrajo odbojko, kosarko in se vadijo v boks. Sedaj so namestili še bradljo in drog in prav pridno vadijo.

ŠMARJE - stooostotna agrarna občina

Na občinskih konferencah SZDL večkrat razpravljamo o skupnih gospodarskih vprašanjih naše občine, ki je stooostotno agrarna. Prebivalci se bavijo z vinogradništvom, sadjarstvom in poljedelstvom. Tako je tudi glavni dohodek prebivalcev to, kar dobijo iz zemlje.

Imamo precej nezaposlene delovne sile. Na sejah večkrat razpravljamo, da bi bilo prav, če bi društvo ekonomistov preučilo našo problematiko in našlo kak izhod za zaposlitev nezaposlenih ljudi. V še ne dograjenem poslojpu, ki je bilo namenjeno za hlev razpuščene KDZ, bi lahko namestili kakšno manjšo industrijo. Govorili smo že, da bi lahko izdelovali lesene dele za radioaparate. To bi lahko uredili s sredstvi, ki so bila namenjena za zgraditev ceste od Križišča skozi vas. Naši volivci razumejo, da je danes večja potreba, da se denar vplaga v proizvodnjo, ki potem vrača s pridelki, ali industrijskimi izdelki vlozene investicije.

Občina se bo letos vzdrževala z denarnimi sredstvi, ki jih bo dobila iz predvidenih postavk proračuna. Lani je plan dohodkov presežal za 1.250.000 din. Letošnji proračun je za okoli 2 milijona večji kot lanski. Na zborih volivcev, ki bodo te dni po vseh vaseh, bodo razpravljali o tem proračunu. Proračun predvideva več milijonov din za nadaljevanje gradnje vodovoda v Padni, 1.160.000 za kulturno in prosveto, en milijon din za vzdrževanje petih otroških vrtec, 1.500.000

Mlado drevesce in mlad sadjar

dinarjev za komunalna dela, vodnjake, ceste, javno razsvetljavo itd., 1.270.000 din za podpore starim in onemoglim, mladinskemu domu itd.

Svet za gospodarstvo pri občinskem LO je na zadnji seji pregledal osnutek načrta za vodovodno omrežje in ga v celoti odobril. Ljudje bodo s prostovoljnimi delom prispevali do 50 odstotkov vseh stroškov, ki bodo vezani na napeljavo in ureditev vodovoda. Svet je pregledal tudi predlog 10-letnega perspektivnega plana, ki ga je sestavila komisija pri OKZZ. Svet je ugotovil, da obstojajo možnosti zvišanja proizvodnje olja za 200 odstotkov. Svet je mnenja, da bi začeli kmetije saditi več češenj zgodnje sorte, ker se na trgu laže prodajo kot kasne. Tudi za hruške so pogoji povečanja.

Svet za gospodarstvo pri občinskem LO ŠMARJE je na prošnjo TVD »Partizan« odobril podporo 30 tisoč dinarjev za pomoč temu društvu. V okviru društva dela telovadna skupina, ki šteje 64 članov, nogometna skupina 31 članov in odbojka 14 članov. Društvo je od ustanovitve doseglo že lepe uspehe.

Raven — Nova vas

V petek zvečer je bilo v Sečovljah posvetovanje pevskih zborov Raven — Nova vas in rudarskega iz Sečovelj. Sklenili so, da bosta imela ta dva zbora skupne vaje. Izvolili so

skupni odbor, ki bo skrbel za vse potrebne zadeve zbora, ki šteje sedaj 73 članov. Ta mešanji pevski zbor je sedaj (po številu) eden najmočnejših v okraju. Sestavlja ga kmečka in delavska mladina. Ima dober glasovni material in se bo lahko razvil v kvalitetni pevski zbor.

Poleg tega zbora imamo še moški pevski zbor, ki šteje 34 članov.

Mladinska predstava

»Pogumni krojaček« se imenuje igrisca, ki so jo 17. t. m. prikazali v koprskem gledališču gojenci Dijaškega doma v Koprju. Uprizoritev je kar lepo uspela. Kolikor je tudi bila scena preprosta, je bila okusna in prikupna. Dijaki gimnazije in učiteljska v Koprju so v lepi izgovorjavi in kar dobri igri posredovali pravljično od začetka do konca brez večjih spodsrljajev. Velika škoda je le, da kažejo Koprčani tako malo zanimanja za podobne prireditve, ki niso le za otroke, temveč prav v toliki meri tudi za odrasle, ki niso še docela izgubili smisla za kulturno zabavo, kaj primerno razvedrilo. Vedeti pa je tudi treba, da je za takšne prireditve najprimernejši čas v nedeljo popoldne, ko si družine z otroki lahko privoščijo tako zabavo.

KMETIJE NA CERKLJANSKEM popravljajo ceste s prostovoljnimi delom

Podporeznske vasi Poče, Gorje in Trebenče so pod italijansko okupacijo ostale brez pravih prometnih zvez, tudi če je Italija zgradila na višinah celo omrežje vojskarskih cest. Ne samo to, ogradila je z žičnimi ovirami gorske senožeči, da niso več imeli dostopa vanje. To je bil res pravi »žegen«, ki ga je prinesla Italija v te kraje.

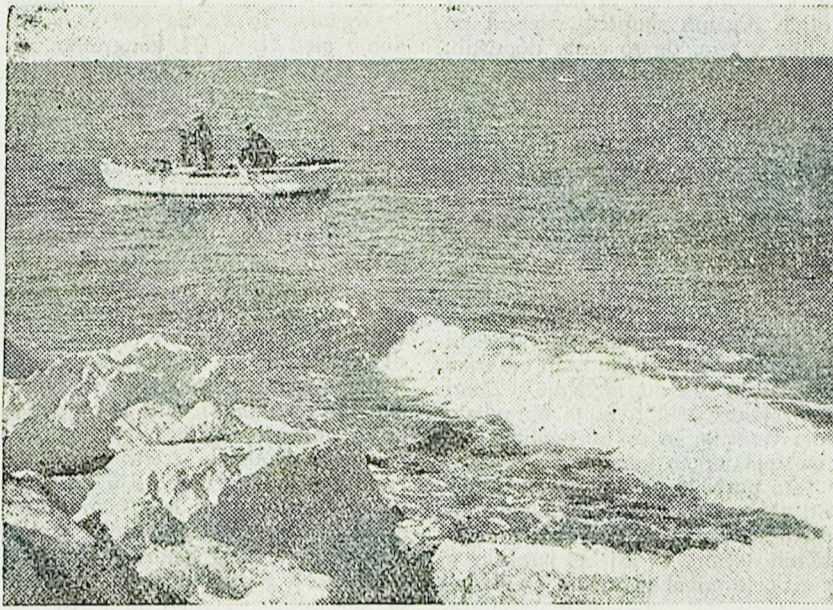
Ze leta 1952 so se kmetje teh treh vasi dogovorili, da bodo sami popravili pot iz Cerklje proti Gorjam in Počam, kar so tudi izvršili. Lani so z delom nadaljevali in prispevali skupno 3200 ur. Nekateri posamezniki so napravili po 30 delovnih dni. Občinski odbor LO Cerklje jim je za dovršitev dela dodelil 100.000 dinarjev.

Prebivalci vasi Gorje in Poče bodo letos popravili pot, ki pelje proti Zapoški in zgradili most v Zapoški, tako da bodo lahko prevažali po razširjeni in popravljani poti tudi les iz gozdov. Tako so pred časom sklenili na sestanku v Gorjah, kjer so sprejeli obvezo, da bodo prispevali 95 delovnih dni.

Kmetje iz Čela pri Cerklju so lani pri gradnji novega kolovoza prispevali preko 2000 prostovoljnih ur. Letos bodo z deli nadaljevali in povežali kraj z glavno cesto. Tako bodo sami poskrbeli za prometno zvezo, po kateri bodo lahko vozili z vprežnimi vozovi.

Na Bukovem in v Zakojci so se kmetje na zboru volivcev obvezali, da bodo popravili štiri kilometre dolgo cesto Bukovo — Zakojca in jo usposobili za promet s tovornimi avtomobili. Do sedaj so napravili že za 65.000 din vrednosti. Občinski LO v Cerklju jim je v pomoč dodelil 150.000 din. Ta pomoč in uspeh dela je vzbudil pri prebivalcih obeh vasi veliko zadovoljstvo.

Zgled take samopomoči je povlekel za seboj tudi prebivalce vasi Orehek in Jesenica. Ti so se obvezali, da bodo napravili za 95.000 dinarjev vrednosti s prostovoljnimi delom pri popravljavanju ceste Reka — Orehek in Jesenica — Nemeec. Poleg tega so dokončali z zavarovalnimi deli pri hudozniku nad vasjo Orehek, ki je ob vsakem nalivu zelo razril kolovozno pot v vas. Vaški odbor pa je začel razpravljati, kako bi pristoini k dograditvi ceste, ki so jo le deloma dogradili Italijani pred drugo svetovno vojno. Z dograditvijo te ceste bi vas Jesenica veliko pridobila, ker bi bil omogočen dohod v vas s tovornimi avto-

Ribiči v Koprskem zalivu

invalidnine. V ZB bo treba pritegniti vse tiste, ki so sodelovali v NOB. Pozabili niso na spomenik padlim borcem. Okoliške vasi naprosajo, da bi pri tem pomagale s prispevki. Govorili so tudi o odlikovanjih in sklenili, da jih je treba dati tistim, ki imajo res zasluge. Tistemu, ki je delal od leta 1941. do 1944. naj bi se ta čas štel dvakratno, za doseglo raznih uglednosti, ki jih predvideva zakon. Sestavili bodo kroniko padlih borcev, opremljeno s slikami.

Na konferenci občinskega zbora SZDL smo prav tako ugotovili nedelavnost. Sprejeli smo naloge, ki jih bo treba v prihodnje izvesti. V razpravi je govoril tudi ljudski poslanec Dovgan, ki je poudaril, da bomo samo z delom dosegli uspehe. Člani te organizacije naj postanejo vsi poštejni in delovni ljudje, tako bodo potem na vaških zbiorih lahko reševali vsa gospodarska in druga vprašanja. Omenil je tudi uvedbo davka na katester. Prav bi bilo, da bi kmetovalci sami prijavili vsako spremembo zemljišč, ki jih posedujejo, ker bo to v njihovo korist.

Ob zaključku smo govorili tudi o bodočih komunah. Skrčenje državnega aparata bo prineslo znižanje sedanjih izdatkov. Združevanje šibkejših gospodarskih enot v močnejše bo

Konferenca

Zveze komunistov v Senožečah

Pretekli teden so člani Zveze komunistov v Senožečah na občinski konferenci pregledali uspehe in neuspehe svojega dela. Navzoč je bil tudi tov. Janko Valentincič. V obširnem poročilu je sekretar občinskega komiteja prikazal delo članov Zveze in mladine. Mladina obiskuje gospodinjski tečaj in je dala tudi eno kulturno prireditev. Za to zasluži priznanje.

Ni pa tako pri odraslih članih Zveze komunistov. Čeprav jih je v Senožečah lepo število, se niso poznali, kako bi mladini pomagali pri njenih prizadevanjih. Mladina potrebuje ideološke vzgoje in politične razgledanosti, ki ji jo lahko dajo starejši člani.

Člani sami pa nimajo zadostne izobrazbe pri poznavanju teorije Marxa in Lenina. Kmečki ljudje težko študirajo, ker jim primanjkuje časa. Komunisti pa so imeli tudi uspehe. Poskrbeli so za prekop 12 borcev, ob osmem oktobru so pokazali svojo odločnost, da jim ni vseeno, kam naj spada Tržaško ozemlje. Delo množičnih organizacij je bilo zadovoljivo. Najbolj delavni so bili ga-

silci, ki so postavili svoj dom.

Kultura in prosveta je imela precejšnje uspehe. Za 50-letnico Srečka Kosovele je organizirala lepo proslavo. Ustanovili so šahovsko sekcijo, čitalnico, poskrbeli za redno poslovanje knjižnice in predavanja Ljudske univerze.

Gospodarska vprašanja občine bo treba odločneje zagrabiti v roke. Potrebno bo razširiti mizarsko delavnico, postaviti žago in združiti živinorejsko s kmetijsko zadruzo.

Krkavče

Te dni so zidarji zaposleni pri zaključnih delih notrajnih prostorov kulturnega doma. Ko bodo končali ta dela, bodo začeli z gradnjo drugega dela, kjer bo trgovina, gostilna in stanovanje za oskrbnika doma.

Letina kaže nekako srednje. Pšeničnici se pozna zimski mraz in burja. Na nekaterih njivah je vseeno kar lepa in že dela klasje. Prve češnje so tudi pri nas že dozorele.

DELO ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE MED II. IN III. KONGRESOM

V torek je v Ljubljani začel z delom III. kongres Zveze komunistov Slovenije. Kongresu prisostujejo poleg predstavnika CK KPJ tov. Edvarda Kardelja tudi gostje iz vseh ljudskih republik, Trsta, Gorice in Koroške ter predstavniki JLA.

Predsednik republike tovariš Tito je poslal kongresu pozdravno pismo, v katerem obžaluje, da se ni mogel udeležiti kongresa in poudarja važnost pravičnega pojmovanja vloge komunistov na današnji stopnji razvoja, ter želi kongresu plodno delo.

Kongres je začel sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko, nakar so delegati po izvršenih formalnostih prešli na dnevni red in začeli razpravo o delu Zveze komunistov Slovenije. Kongres nadaljuje z delom v politično-organizacijski komisiji, v komisiji za ideološka vprašanja in v komisiji za probleme družbenega upravljanja.

Pri našemo izveleček iz obširnega poročila o delu Zveze komunistov Slovenije v obdobju med II. in III. kongresom. V posebni prilogi pa pri našamo referat sekretarja CK ZKS tov. Miha Marinka »Naloga komunistov v boju za socializem«.

Ze v samem začetku poročilo poudarja, da doba od II. — III. kongresa Zveze komunistov Slovenije pomeni eno najvažnejših obdobij v borbi za izgraditev socializma. To je doba, ko je delovno ljudstvo izvajalo svojo drugo zgodovinsko zmago in obračunalo s težnjami birokratizma in državnega kapitala ter afimiralo socialistično demokracijo kot edino mogočo obliko resnične oblasti delovnega ljudstva. V veliki meri se je razvilo naše družbeno življenje glede socialističnih družbenih odnosov, ustrežajoče velike spremembe pa so nastale tudi v vlogi, nalogah in delu organizacije Zveze komunistov.

Drugi kongres KPS je pomenil obračun dvajsetletnega obdobja borbe za socialistično revolucijo in začrtal pot nadaljne socialistične graditve. Kongres se je vršil v času najostrejšegonje sovjetske zveze in njenih sateilitov proti Jugoslaviji, ko smo morali zbrati vsa materialna sredstva in do maksimuma vse socialistične in patriotske sile za neenaki gigantski boj. Pomen II. kongresa je v tem, da je kakor V. kongres KPJ mobiliziral te sile in razkril neosnovanost informbirojevskih klevet in pokazal jasno perspektivo bodočega razvoja.

ZK ohranila stik z delovnimi množicami prav zaradi svoje povezanosti s Socialistično zvezo in še prej z ljudsko fronto, ki je s tem, da je obstajala in živo delovala, najmočnejše ovirala zbirokratiziranje Partije in zagotavljala socialističen in demokratičen razvoj naše oblasti. Vse bolj so se začele uveljavljati okrajne in mestne skupščine. Rasla je potreba in zahteva po večjem uveljavljanju državljanov v upravljanju svojih krajev in mest, kar pa vodilni kadri niso vselej pravilno sprejeli.

Ko se je sodelovanje državljanov stopnjevalo, so posamezne partijske organizacije kljub raznim spremembam v njihovem delovanju začele zaostajati in grozilo jim je, da postanejo celo ovira nakazanega razvoja. Centralni komite KPI in CK KPS sta se zavedala nevarnosti, ki bi pri razvijanju vedno večjih demokratičnih pravic državljanov ob istočasnem pasiviziranju subjektivne sile lahko grozila socialistični demokraciji. Zaradi pomanjkanja političnosti v partijski organizaciji in preslabega reagiranja je reakcija že poskušala tolmačiti našo demokracijo v buržoaznem duhu in jo izkoriščati zase ter je ponekod potisnila naše aktiviste v defenzivo, kar je povzročilo težnjo vračanja k administrativnim metodam.

Tako stanje je odgovoril VI. kongres ZKJ. Sklepi kongresa so ostali do današnjega dne izredn vir za razumevanje sedanje etape naše borbe in obče navodilo za nadaljno politično delo. VI. kongres je določil mesto in vlogo Zveze komunistov v sistemu socialistične demokracije.

Vendar je bilo osvajanju vsebine VII. kongresa stvar daljšega obdobja, v katerem je bilo treba premagovati razne težave in slabosti. Dotedanje delo organizacij ni bilo kritično analizirano, kasneje pa so nekatere sklepe VI. kongresa začeli razlagati kot prehod k likvidaciji KP in ne kot spremembo njene vloge in nalog, ki jo narekuje razvoj socialistične demokracije. Reakcija je razlagala VI. kongres tako, kot da je Partija odigrala svojo vlogo in da nastopajo časi starih političnih strank. Razni malomeščanski elementi so taka mne-

nja širili tudi v organizaciji ZK. Druga vrsta razlag VI. kongresa pa je bila v sodbi, da so vsi naši postopki za razvoj demokracije in decentralizacije le nekaka taktika in sklepi VI. kongresa deklaracija, stvari pa ostanejo, kot so bile.

V nadaljevanju poročilo govori o boju z anarhističnimi in buržoazno demokratičnimi pojmovanji in ugotavlja, da je nov zakon o ljudskih odborih dal vzpodbudo komunistom v nadaljnji krepitvi in razvijanju samoupravnosti organov ljudske oblasti. Komunisti so se uspešno angažirali v raznih svetih in komisijah ter drugih organih skupščin, slabost pa je bila v tem, da so čisto dopustili, da so drobna lokalna vprašanja zameglila večje skupne probleme.

V odnosu do podjetij in občin lahko ugotovimo v splošnem dve slabosti: še vedno se opažajo ostanki administrativnega centralistično-birokratskega vmešavanja v občine in podjetja, na drugi strani pa primere, ko okrajni niso dovolj nadzorovali podjetij. Toda decentralizacija, novi gospodarski sistem in z njim povezana stimulacija komun za uspešnejši razvijanje občinskih ljudskih odborov in delavskega samoupravljanja. Zbori proizvajalcev vedno bolj opravljajo svojo funkcijo in se uveljavljajo kot samostojni organ komun.

Nato poročilo navaja, da se komunisti niso povsod dovolj odločno sprijeli s pojavi birokratskih egoističnih težnj, ki so se izražale v tem, da je ponekod začela prevladovati miselnost, da je rentabilnost glavno merilo družbene koristi. Zaradi tega je CK ZKS sredi 1953. leta sklical posvetovanje vodečega kadra ZK in razpravljalo o vprašanjih, kako okrepiti politični in idejni boj komunistov na vseh družbenih področjih.

Drugi plenum CK ZKJ in VIII. plenum CK ZKS sta povzročila preobrat v dejavnosti komunistov Slovenije v političnem in družbenem življenju. Jeseni 1953 so bili komunisti nosilci aktivnosti, tako med tržaško krizo, kakor tudi med volilno kampanjo. Poživitvev političnega dela SZ je povezana z aktivnostjo komunistov v njej.

Poročilo nadalje govori poleg o idejnopolitičnem tudi o kulturno-prosvetnem delu in navaja podatke, ki prikazujejo poraz založniške dejavnosti. Poudarja, da kljub velikim uspehom imamo še vrsto slabosti predvsem glede tiska, ko se moramo boriti proti posploševanju negativnih primerov, pogrešamo pa tudi kritiko našega družbenega dogajanja z načelnega marksističnega stališča. Omenja delo »Svoboda« in ljudskih univerz, ki so veliko prispevale k izobraževanju delovnega človeka, vendar pa niso povsod programi ljudsko-prosvetnega dela izhajali iz težnj, da bi premagali zaostalost naših množic in popularizirali naša politična stremjenja s poljudno znanostjo.

Glede dela med mladino poročilo omenja, da so družbene spremembe bistveno vplivale tudi na razvoj in način dela med mladino. Povečalo se je zanimanje komunistov in njihova skrb za mladinsko vprašanje. Po združitvi SKOJ-a in Ljudske mladine Slovenije je začel boj za okrepitvev ideološko vzgojnega dela in društveno življenje se je razmahnilo. Vendar pa se komunisti še vse premalo zavedajo, da so osnovna torišča socialističnega vzgojnega dela med mladino poleg šol zlasti športna in druga društva. Vse premalo pozornosti so posvečale mladini naše organizacije na vasi.

V statističnem poročilu o članstvu v ZK poročilo poudarja porast ZK Slovenije, kakor tudi to, da delavci tvorijo najtrdnjejše jedro v njej. Stevilo delavcev pa bi bilo lahko večje, glede na njihovo vlogo in aktivnost v letih uvajanja delavskega samoupravljanja in naraščanja delavstva sploh.

Poseben poudarek daje poročilo na boj komunistov za delavsko samoupravljanje in navaja, da so slabosti, ki so se v začetku pojavile zaradi težav, ki so spremenile preusmeritev dela komunistov v podjetju, danes v glavnem premagane, četudi prihaja do raznih tolmačenj, ko posamezne organizacije menijo, da so gospodarski problemi izključno domena organov upravljanja na drugi strani pa nekatere še vedno sklepajo o kon-

kretnih gospodarskih problemih in jih skušajo uveljaviti v organih delavskega upravljanja kot sklepe organizacije.

Pomanjkljivosti so še v samoupravljanju v manjših podjetjih, ker se je ponekod zreduciralo na golo formalnost. Komunisti se še vedno premalo spopadajo s partikularističnimi, lokalističnimi in prakticističnimi težnjami pri upravljanju družbenega premoženja. Naloga komunistov je tudi, da se bore za pravilno gledanje na vlogo ženske v javnem življenju, da postanejo v resnici popolnoma enakopraven družbeni faktor.

Organizacije ZK na vasi so v obdobju med II. in III. kongresom vodile zelo naporno borbo za graditev socializma in socialistično preobrazbo vasi. To je bilo eno največjih področij dela, saj so na vasi najštevilnejši ostanki individualnega gospodarstva, ki porajajo kapitalistične in špekulantske težnje, katere gospodarska zaostalost le še krepi. Vendar so bile organizacije v ZK zelo aktivne. Pojasnjevale so kmetom naloge, ki so bile v preteklih letih odločilne za naše gospodarstvo, in se borile proti raznim kapitalističnim in špekulantskim elementom ter razvijale Osvobodilno fronto kot politično organizacijo na vasi.

Novi gospodarski sistem je tudi na vasi vzpodbudil tvorne sile kmečkega prebivalstva in delo komunistov na različnih nepravilnih razlag novega sistema, s katerimi so gotovi clementi skušali dezorientirati naše sile na vasi. Med problemi na vasi je eden glavnih klerikalna reakcija, ki skuša v svojem boju proti socializmu izkoriščati zaostalost in religioznost množic.

V zadnjem tednu je po vsem svetu skoraj največ govora o ženevski konferenci. Oči miroljubnega sveta so uprte v Ženevo in hlastno pričakuje svet miroljubnih dejanj, ne samo besed. Upati je, da se bodo le pobotali in dosegli vsaj trenutne uspehe in delne sporazume. To zahteva od državnikov, zbranih v Ženevi, svetovna javnost.

V Franciji so vladni krogi prejšnji teden slavili kaj klavirno zmago. Vlada je namreč dosegla zaupnico s pičlo večino dveh glasov. Sodijsko, da ne marajo otežkočati že izredno težaven položaj v Franciji še z vladno krizo, ker bi to poslabšalo pogajanja v Ženevi.

Iz Indokine pa javljajo, da so ranjence evakuirali na francosko ozemlje in da se začenja nova vietnamska ofenziva. Hočiminh hoče na vsak način doseči prednost in si zagotoviti ugodne pogoje pri mirovni pogodbi. Zato predvidevajo, da bo še naprej napadal in zasedal nova ozemlja. Pot proti Laosu mu je po padcu Dien Bien Fuja odprt. General Djan pa je izvrstno izkoristil kratkotrajno premirje za evakuacijo ranjencev, da je uredil svoje čete in jih pripravil na napad.

Sosedna Italija je te dni prišla na dan z novimi intrigami. Vse italijanske časopise je polno vseh mogočih in nemogočih ugibanj in besedičenja v zvezi s predlogi za rešitev tržaškega vprašanja. Najbolj zanimivo je, kar pišejo italijanski listi o tem, da se Italija ne bo mogla strinjati, da si Jugoslavija zgradi novo luko med Koprom in Piranom s pomočjo Amerike in Anglije. Naše stališče glede tega je pred dnevi izrazil maršal Tito v

razgovoru z novinarjem Šulzbergerjem. Vsekakor pa pisanje in zadržanje italijanskih časnikov in politikov je zanimivo v toliko, v kolikor le kažejo, da ne računajo več na »italianissimo« Istro in Dalmacijo. V italijanskem tisku se pojavljajo tudi že članki, ki očitajo vladi, da preveč trosi za Trst in premalo skrbi za italijanske pokrajine.

Prav tako pišejo italijanski časopisi, da bodo načrt za rešitev tržaškega vprašanja še ta teden uradno predložili italijanski vladi. Koliko je resnice v tem, ne moremo vedeti. Vsekakor pa se cela zadeva približuje k svojemu koncu, kar lahko sklepamo tudi iz dejstva, da so poskušali Angleži pripraviti načrt v tajnosti in jih je zato zelo motilo, da je Tito prejšnji teden javno spregovoril o italijanskih intrigah.

Glede italijanskih intrig je pa značilno tudi to, da so na celi črti pogoreli tudi pri poskusih motenja balkanske zveze. Grški ministrski predsednik Papagos je prav te dni izjavil, da se v vsem strinja z izjavami maršala Tita in da Italija nima nobene pravice se vmešavati v zadeve balkanskih držav. Dejal je, da želi grška vlada čimprej skleniti vojaško zvezo in Italija ne bo mogla tega preprečiti.

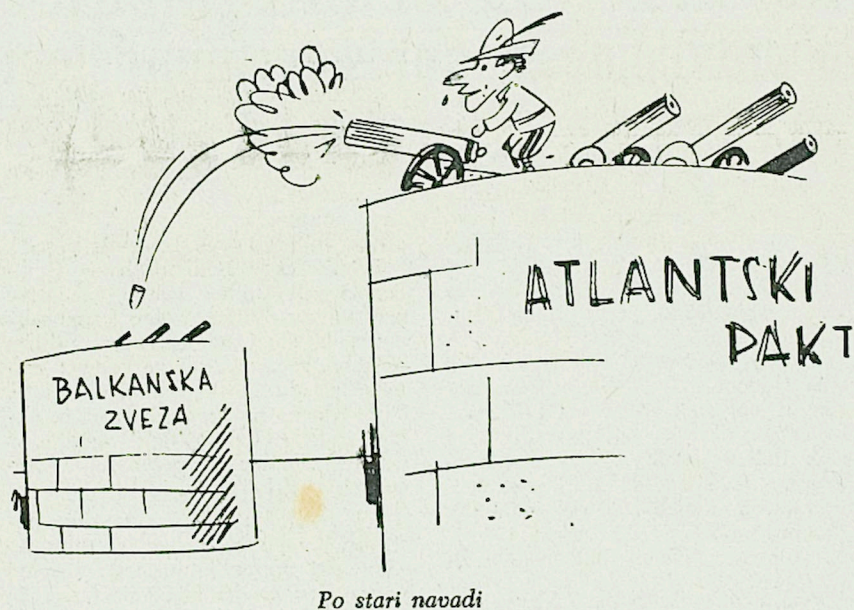
★

NEW YORK — Odbor gibanja za odpoklic zloglasnega republikanskega senatorja McCartyja, ki se je začelo zaradi vse neznosnejše inkvizitorske dejavnosti, ki jo je izvajal pod krinko boja proti komunizmu, je doslej zbral že nad četrtino potrebnih podpisov. Za odpoklic je potrebnih 404 tisoč podpisov.

BASHRA — 70.000 kmetov je v silovitih poplavih spodnjega toka reke Evfrat v Iraku izgubilo vse svoje premoženje. Ogroženo področje je obiskal minister za kmetijstvo, ki je poplavo označil kot izredno resno nevarnost tudi za druga področja na obeh bregovih Evfrata. Za rešitev 11.000 ljudi, ki jih ogroža poplava, so poslali na pomoč enote iraške vojske.

PARIZ — Delegacija zunanjepolitičnega odbora je predlagala Lanie-lu, da podvzame potrebne ukrepe v Maroku, kjer sicer utegne po mnenju članov odbora izbruhniti državljanska vojna. Ukrepi naj bi obsegali velike politične in socialne reforme.

AMAN — Tudi na izraelsko - jordanski meji so se udarili. Spopadla sta se odred Arabske lige in izraelska patrulja, ki se je po polurnem boju umaknila. Ranjen je bil en jordanski vojak. Jordanija trdi, da so spopad zakrivila Izraelci, ki so prekoračili mejo. Pritožila se bo mešani komisiji.

SZDL na Postojnskem krepko orje

Z nedeljske okrajne konference SZDL

V nedeljo je bila v Postojni okrajna letna skupščina SZDL. Udeležilo se je nad sto delegatov in gostov iz okraja, ki so predstavljali 16.931 članov, povezanih v 168 osnovnih organizacijah in 15 občinskih odborih SZDL.

Politično poročilo je podal predsednik OO SZDL in sekretar OK ZKS Matevž Hace, ki je skupščini orisal notranji in zunanje politični položaj naše države ter njene napore in napredek v zadnjem letu. Na koncu se je dotaknil lokalnega družbenega dogajanja, govoril o družbenem planu, o socialističnem gospodarstvu, delu ljudske oblasti in množičnih organizacij ter o družbenem življenju na splošno s posebnim ozirom na veliko vlogo, ki jo ima pri tem ravno SZDL. Svoje poročilo je zaključil s pozivom novim odborom SZDL na terenu, naj dobro zagrabijo za delo in naj zlasti posvete čimvečjo pažnjo vključevanju še novih članov v vrste Zveze, razen tega pa naj bodo aktivni tolmači našega družbenega razvoja.

Organizacijsko poročilo je imel sekretar OO SZDL Jerala Jože. SZDL na Postojnskem se v zadnjem letu lahko pohvali z velikimi uspehi. Zlasti na področju organizacijskega utrjevanja in pri obravnavanju važnih vprašanj, ki so

se v preteklem letu pojavljala — naj navedem le volitve, obisk na Okroglicah in v Kočevju, dogodki ob osmem oktobru, ko se je zaostrilo tržaško vprašanje — tedaj je SZDL bila pobudnik vseh političnih akcij in je vse članstvo pokazalo velikansko politično zrelost. To so člani SZDL manifestirali tudi v številnih delovnih akcijah, v katerih so dali veliko število ur prostovoljnega dela. Pri tem so prednjačile občine Pivka, Knežak in Loška dolina, pa tudi druge so se odrezale.

V poročilu je zlasti poudarek na premajhnem številu članstva. Izven SZDL je še mnogo ljudi, ki imajo vse pogoje za članstvo in se je treba boriti za njihovo vključevanje. Treba se je tudi boriti za široko politično izobraževanje članstva, za čimboljše razumevanje velikih nalog, ki so pred nami. Potem še o več pojavih ozkega lokalističnega gledanja na stvari, ki je prišlo mnogokje do izraza, še celo na zasedanjih OLO itd. Potem ne bo več takih pojavov, kot n. pr. v Lipseju na Notranjskem, ko je vški odbor SZDL celo nove izkaznice zavrnil, ker vaščani niso uspeli s svojo zahtevo po novem vodovodu. Namesto, da bi odbor tolmačil povezan problem preskrbe z vodo celotnega področja, delitev sredstev v okrajnem merilu itd., se je rajši

pridružil nergačem in zavrnil sprejem novih izkaznic. To je drastičen primer, osamljen sicer, vendar zelo poučen in kaže, kam lahko ljudi zapelje partikularizem in sebično obravnavanje gospodarskih problemov. Zato bi morali vsi ljudje razumeti, da je spričo 1200 milijonov dinarjev, potrebnih za komunalno izgradnjo okraja, zelo težko prav razdeliti tistih 180, kolikor jih je letos na razpolago. Ljudska oblast stoji pred zelo težkimi gospodarskimi nalogami, in če ji ne bo pri njihovem izvajanju pomagala in stala ob strani prav SZDL, bodo te naloge še težje izvedljive.

SZDL bi morala tudi aktivnejše sodelovati in dajati poudarka kulturnemu življenju na vasi in v mestu, sestanki SZDL bi morali veliko bolj vplivati na družbeno dogajanje in sklepi, ki se tam sprejemajo, bi se morali dosledno sprojavati v življenje.

Poročilo je tudi priporočalo boljše povezavo občinskih odborov SZDL z okrajnim, ker je večkrat šepalo. Odgovornosti na vprašanje ali vršiti potrebno evidenco še ne pomeni birokracije, potrebna je notranja organizacijska disciplina, sicer se nam vse lahko sprevrže v anarhijo, itd.

Delegati so izvolili nov okrajni odbor s tovarišem Matevžem Hacetom na čelu.

Rastko Bradaška

Delavsko samoupravljanje je doživelo polni uspeh

Razgovor s članom Gospodarskega sveta FLRJ in dosedanjim predsednikom Zveze društev ekonomistov Jugoslavije Vlajkom Begovičem

Ob II. kongresu Zveze društev ekonomistov Jugoslavije, ki je bil te dni v Portorožu, smo zaprosili dosedanjega predsednika Zveze društev in člana izvršnega sveta FLRJ tov. Vlajka Begoviča, da nam odgovori na nekaj vprašanj, ki bodo zanimala naše bralce. Tov. Begovič se je naši prošnji z veseljem odzval in pristal na razgovor, ki ga prinašamo spodaj.

Vprašanje:
Kongres ekonomistov Jugoslavije se vrši v obdobju uveljavljanja novega gospodarskega sistema, ko je zeta sistem pokazal prve uspehe in tudi prve pomanjkljivosti. Kakšen pomen pripisujete temu kongresu in kaj lahko od njega pričakujemo v zvezi s tem?

Odgovor:
Novi ekonomski sistem se najbolje vidi iz prakse. Praksa je najboljši kritik in dala je realno oceno tega gospodarskega sistema pri nas. Novi gospodarski sistem je sicer po svoji organizaciji bolj kompliciran od starega, toda zato je njegovo funkcioniranje bolj elastično in lažje. Slabosti imamo ponekod v posameznih instrumentih. Aplikacija novega gospodarskega sistema na razne kraje, razna gospodarska področja in sploh razne pogoje kaže, da bo po gotovem časovnem razdobju in izkušnjah potrebno posamezne instrumente morebiti izpopolnjevati in prilagoditi. Toda bistvenih sprememb v doglednem času ne bo.

Ta kongres ekonomistov je pomemben zaradi tega, ker so na dnevnem redu v razpravi zelo važni in aktualni problemi našega gospodarstva, kot so: upravljanje podjetij, tržišče, stanovanjsko vprašanje, delovna sila in program gospodarskega izobraževanja. Vse to so vprašanja, ki zahtevajo temeljite analize in izmenjavanje mišljenj vseh ekonomistov. Pri tem je važno, da ekonomisti iz raznih krajev naše države in iz raznih področij gospodarskega življenja spoznajo ta vprašanja in dajo svoja mišljenja. In prav v tem pogledu je II. kongres Zveze društev ekonomistov dosegel v svojem delu veliko uspeha.

Vprašanje:
Nedvomno je ena od značilnosti novega sistema v poudarjanju vloge komun. Koliko se Vam zdi, da so naše komun. predvsem v gospodarskem pogledu, dozorele in kakšne pomanjkljivosti se kažejo pri tem?

Odgovor:
Komuna je v gospodarskem pogledu in sploh, kot veste, še v razvoju. Ona še išče svoje organizacijske oblike in konkretne oblike dela. Toda pokazala se je kot neobhodna v novem družbenem sistemu in sposobna za življenje. Komuna že stoji čvrsto na lastnih nogah, sposobna je, da rešuje gospodarska in družbena vprašanja v svojem območju. Jasno se vidi, kako komuna zelo hitro razvija in krepi svoje sile. Slabosti ko-

mune so slabosti hitrega razvoja. V prvi vrsti pomanjkanje sposobnih kadrov za reševanje komplicirane in široke problematike komun. Pomanjkanje izkušenj v reševanju vprašanj gospodarske politike in sprovanju gospodarske politike na svojem območju v okviru splošne gospodarske politike. Poleg tega so karakteristične težnje komun. da se usmerijo na industrijsko investicijsko graditev namesto na boljše izkoriščanje obstoječih proizvodnih sil in dviganje produktivnosti dela. Še posebej pogostoma opažamo nezadostno skrb za kmetijsko proizvodnjo.

Odgovor:
Delavsko samoupravljanje se je kot nova oblika upravljanja podjetij že povsem uveljavila. Koliko so temu kolektivni dosetil in kaj jih predvsem ovira pri samoupravljanju?

Vprašanje:
Različna stopnja gospodarskega in

Odgovor:
Distribucija je v osnovi likvidirana. Ostale so ponekod le še distribucije enega dela kreditov in deviz zaradi tega, ker jih ni dovolj in kjer je nujno do gotove mere usmerjevati tako kredite kot uporabo deviznega sklada. Likvidacija distribucije se je pozitivno odrazil na proizvodnjo. Imamo boljše izkoriščanje zmogljivosti. Stalno se izboljšuje tudi kakovost in asortiman proizvodov. V tem pogledu so posamezne panoge šle dalje, kot na primer tekstil in obuvene, med tem ko so druge, med katerimi ni dovolj konkurence in imajo gotov monopolni položaj na tržišču, v tem pogledu zaostale.

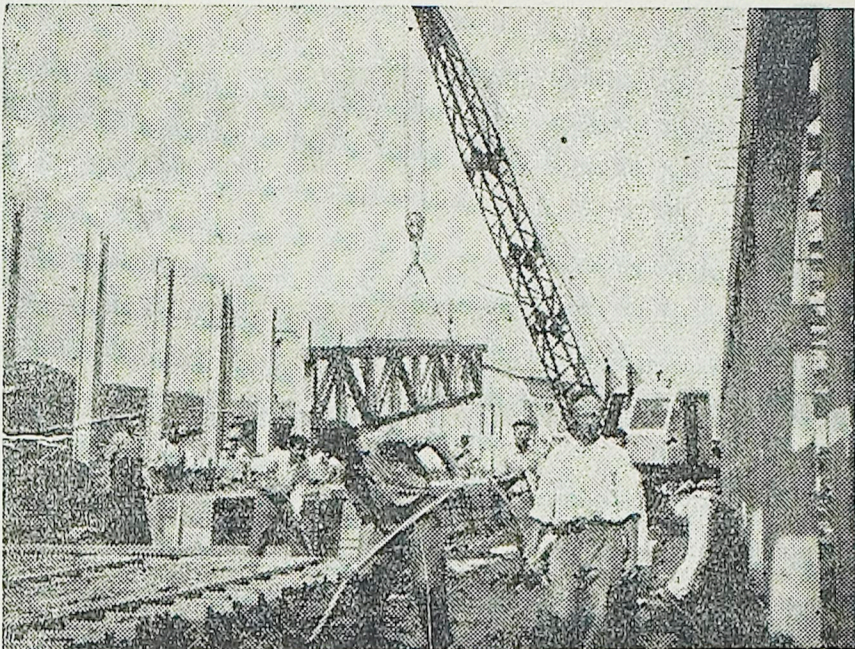
Odgovor:
Prvo zasiedanje delavskega sveta, na katerem so člani izvolili svojega predsednika in upravni odbor, se je spremenilo v prisrčno manifestacijo predanosti kolektiva naši socialistični graditvi, kar so še povečale čistke in darila kolektiva in njegove sindikalne podružnice svojemu prvemu delavskemu svetu, ki bo odslej upravljal podjetje. Slavja so se udeležili tudi številni gostje, med njimi republiška poslanca tovariša Jože Borštinar in Matevž Hace, zastopnik OLO Postojna, zastopniki direktorja JZŽ iz Ljubljane in drugi.

kulturnega razvoja in raznolikost podjetij bistveno vpliva na stopnjo razvoja in doraslosti kolektivov v upravljanju podjetij. Posebno bo potrebno posvetiti večjo skrb trgovskim in transportnim podjetjem, kjer v njih posamezna vprašanja samoupravljanja še niso popolnoma razčiščena. Toda v celoti gledano, kot veste, je samoupravljanje podjetij od strani proizvajalcev doživelo polni uspeh in sedaj so vsi prepričani o pravilnosti te oblike družbenega upravljanja. Vsekako so tudi tu neke slabosti, ali to so iste prehodne slabosti, ki jih delovni ljudje premagujejo v praksi. Delovni ljudje se ne morejo učiti v šolah upravljanja podjetij, niti je to zanje potrebno. Oni se učijo v praksi. Upravljaljo podjetja postajajo resnični in sposobni voditelji podjetja.

Vprašanje:
Kako daleč je prišel razvoj tržišča od distribucijskega sistema in v kakšni meri danes vpliva tržišče na proizvodnjo, ter kako se podjetja ozirajo na potrebe trga?

Odgovor:
Distibucija je v osnovi likvidirana. Ostale so ponekod le še distribucije enega dela kreditov in deviz zaradi tega, ker jih ni dovolj in kjer je nujno do gotove mere usmerjevati tako kredite kot uporabo deviznega sklada. Likvidacija distribucije se je pozitivno odrazil na proizvodnjo. Imamo boljše izkoriščanje zmogljivosti. Stalno se izboljšuje tudi kakovost in asortiman proizvodov. V tem pogledu so posamezne panoge šle dalje, kot na primer tekstil in obuvene, med tem ko so druge, med katerimi ni dovolj konkurence in imajo gotov monopolni položaj na tržišču, v tem pogledu zaostale.

Odgovor:
Za napredek kmetijstva v postojnskem okraju

V Škocjanu pri Kopru gradijo novo tovarno za podjetje STIL v Kopru

Za napredek kmetijstva v postojnskem okraju

Prejšnji četrtek je bila v Postojni letna skupščina OZZ, ki se je udeležilo čez 60 delegatov iz 33 splošnih, 7 kmetijsko obdelovalnih in 2 živinorejskih zadrug s področja postojnskega okraja.

V splošnih kmetijskih zadruгах je včlanjeno 4932 ljudi, kar je le malo čez 61% gospodanstev in samo 40% kmetov. V odnosu do republiškega povprečja, ki znaša 75%, je ta številka vsekakor premajhna in bodo morale zadruge s svojim delom dokazati, da se izplača biti njihov član, pa se bo tudi število članstva dvignilo. Zadruga imajo že zdaj 140 različnih gospodarskih obratov, kot trgovin, gostiln, mesnic, žag, kovačij, pekarij, kovaških, mehaničnih, čevljarstvih, mi-zarskih in šiviljskih delavnic, mlekarn itd. V zadnjem letu so za-

druge izkazale 1.244.000.—dinarjev blagovnega prometa. KDZ imajo skupaj 180 članov in znaša skupna vrednost kmetijske proizvodnje 26.590.000.—din. Povprečni dnevni zaslužek člana je znašal 300. din.

Vse zadruge na Postojnskem so v lanskem letu imele skupaj 104.009.057.—din dobička. Od tega so skoraj polovico odredili za investicije, več kot tretjino za obratne sklade, ostalo pa so razdelili nekaj med člane, del v rezervi itd. Nekaj čez pet milijonov dinarjev so odredili v sklad za dvig kmetijstva. V ta namen pa gre tudi skoraj 23 milijonov iz investicijskega sklada, tako da zadruge na Postojnskem dejansko izpopolnjujejo svojo nalogo. Napravile so mnogo zlasti za dvig živinoreje. Po njihovi zaslugi se je sivo-rujava pasma že zelo uveljavila. S plemenskih postaj skrbne za čim širši razvoj in dvig živinoreje, ki ima v okraju največ pogojev za vsestranski razvoj. Pričeli so izvrševati tudi molzno kontrolo.

Mnogo so storili tudi za razvoj sadjarstva ter so v ta namen zlasti skrbeli za sodobni drevesnici pri Ilirski Bistrici in Cerknici pri Raketu.

Zbor je pokazal vsestranski razvoj in utrditev obstoječih zadrug v zadnjem letu zlasti pa se je dvignila proizvodnja v vseh panogah kmetijske dejavnosti. Veliko so zadruge storile tudi za splošno izobrazbo svojega članstva, teže pa za tem, da bi osposobile čim večje število članov za bodoče naloge.

Na skupščini so sklenili, da ustanove svojo zadržno hranilnico in posojilnico za postojnski okraj, ki bo za naprej njihov denarni zavod. OZZ ima tudi 2 trgovinski podjetji: Agrario v Postojni in Zadrugnik v Ilirski Bistrici, ki sta zelo aktivni.

Posebej so se še sestale žene — zadržnice, ki so razpravljale o svojih vprašanjih in zlasti poudarile, da žele aktivno sodelovati pri delu in pri upravljanju zadrug.

Delegati so izvolili nov upravni odbor OZZ.

Skupščina sta kot gosta prisostvovala tovariša Matevž Hace, sekretar OK ZKS, in Miro Jelencič, predsednik OLO Postojna.

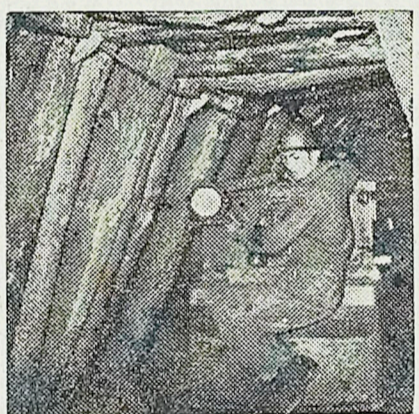
RB

St. Peter pri Gorici OBCNI ZBOR OKRAJNE ZZ

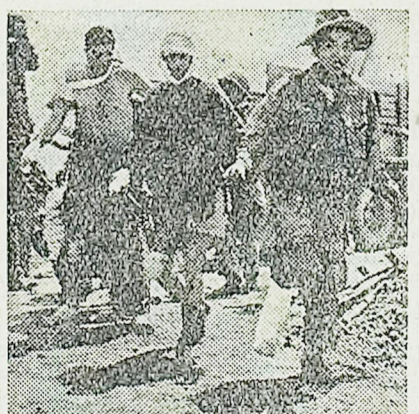
V nedeljo je bil v upravnih prostorih Zveze redni letni občni zbor Okrajne zadrzne zveze. Iz poročila je bilo razvidno, da je v goriškem okraju 69 splošnih kmetijskih zadrug z 9000 člani. Hranilni odseki pri teh zadruгах imajo nad 3000 vlagateljev s skupno 25.215.000 dinarji vlog. Čistega dobička so imele lani 40 milijonov din. Razdelili so ga takole: 48% za investicijski sklad, 29% za obratni sklad, ostalo za kulturno-prosvetni in socialni sklad in druge namene.

V okraju je poleg splošnih še 26 poljedelskih in sadjarsko-vinarskih obdelovalnih zadrug, v katerih je včlanjenih 473 družin. Skupna vrednost osnovnih sredstev teh zadrug je 217.500.000 din.

OKNO V SVET

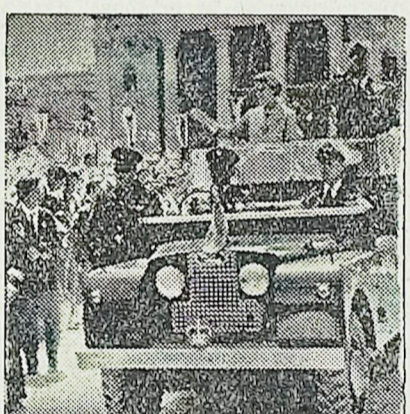

Prejšnji teden so pokopali v rudarskem mestecu Ribolla v Italiji 42 žrtve velike nesreče, ki se je pripetila v rudniku. Italijanski tisk in javnost sta ogorčena nad rudarskimi družbami, ki skrbijo le, da iztisnejo iz rudnikov in rudarjev čimveč dobička, ne skrbijo pa za rudniške naprave, kakor se lahko prepričamo na sliki.

In še prizor iz zadnjih neslavnih dni Dien Bien Fuja. Ranjence — ujetnike so vietnamske čete odpravile v taborišča, poskrbele pa so jim zdravniško nego in vse potrebno. Prav te dni evakuirajo ranjence iz trdnjav in jih francoske oblasti spravljajo v bolnišnice v Hanoju. Nепotrebne žrtve so po vsej Franciji vzbudile veliko negotovanja.

Z. J.

Angleška kraljica z možem, vojvodom Edinburškim se je po šestmesečnem rajšanju po angleških dominijonih končno le vrnila v domovino. Sprejem je bil veličasten, kakor se spodobi za angleško kraljico. Nasprotni ji je šel že nekaj dni prej sam Churchill. Na sliki jo vidimo še na otoku Malti, ko jo pozdravlja navdušena množica.

In spet ena kraljica. Ta pa je že »bivša«. Narriman se je po dolgih letih spet združila s svojim nekdanjim zaročencem dr. Adamom el Nakibom. Faruk ga je dal izgnati, da se je polastil njegove zaročenke in jo poročil. Tej je po Farukovem propadu uspelo vrniti se v domovino. Nakibov oče pa je obsojen na 15 let kot Farukov protežiranec.

Kulturne vesti s Tržaškega Občni zbor Delavsko-prosvetnega društva „SVOBODA“ v Kopru

(Od našega dopisnika)

Glasbena Matica v Trstu je 5. maja 1954 priredila v Avditoriju »Večer slovenske narodne in vedre glasbe ter narodnih plesov«. Ta prireditve je bila v Trstu svoje vrste: dobrot polna sklada. Poleg Maroltove akademske folklorne plesne skupine, ki je predvajala gorenjske plesne in rezijanski ples, in mladinske plesne skupine z Opčin pri Trstu z baletom iz Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«, je nastopil vaški kvintet z venčkom slovenskih narodnih, vmes sta pela Mišo in Božo, Sol večera pa je bil na suhih tržaških tleh nastop kranjsko znanega Ježka — Frana Milčičskega, ki je s svojimi dvopi elektriziral slovensko publiko in postaja med njo klasičen.

Toda središče te prireditve je bil Adamičev jazz, ki je tudi za Tržačane, vajene saksofona, cestnega ropota in pijanih ameriških mornarjev, nekaj novega. Dvorana Zavezniške vojaške uprave, Avditorij, je bila nabit polna. Videli so od tržaškega slovenskega srednješolskega, slovenskega uradnika, do kuharice, gospodinjice in stare matere. Ta dvorana je sicer lepa, a nekoliko premajhna in nekateri so med igranjem Adamičevega jazza zaskrbljeno pogledovali v strop, kdaj se bo začel rušiti od oglušujočih fortisimov tega jazzja. Na koncu pa so bili vsi, do starih mamic navdušeni nad dinamično Adamičevo glasbo.

Ta večer je ostal tržaškim Slovincem v lepem, nepozabnem spominu.

PREMIERA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

V soboto, 8. maja 1954 je bila v Trstu v Avditoriju predzadnja premiera letošnje sezone Slovenskega narodnega gledališča. Ta premiera je toliko bolj zanimiva, ker je z njo prvič nastopila kot režiser igralca istega gledališča Nada Gabrijelčičeva. Drama nedavno umrlega italijanskega pisatelja Uga Bettija »Zločin na Kozjem otoku« je vse prej kot pripravno delo za režiserja začetnika. K temu je treba dodati še, da slovensko tržaško občinstvo ni vajeno težjih modernejših del in je nagnjeno bolj h komediji.

Svetovni odri, ki so doslej uprizorili to delo, so povsod želi laskave uspehe. Pisatelj drame »Zločin na Kozjem otoku« je sam nekoč izrazil željo, da bi ga veselilo, če bi bilo kakšno njegovo delo prevedeno v ta ali oni slovanski jeziki. Zdaj se mu je ta želja sicer šele po smrti uresničila. In katero slovensko gledališče bi bilo bolj poklicano seznaniti Slovence z Ugom Bettijem, če ne prav Tržaško slovensko gledališče, ki ima že po svojem delovnem področju tudi nalogo posredovati kulturne stike med romanskim zapadom in slovanskim vzhodom?

Drama Uga Bettija »Zločin na Kozjem otoku« je težka in zahtevna ne samo za režiserja in igralce pač pa tudi za gledalca.

Vsebinsko je kaj preprosta in ravno to ji daje notranje dramsko napetost. Na neki zapuščen otok nekje v Južni Italiji privemira neznanec in se ustavi v hiši s tremi osamljenimi ženskami. Med njimi so vdova po neznančevem tovarišu iz ujetništva, njena svakinja ter vdovina hčerka, od katerih prva predstavlja zagonetno žensko naravo, druga v samotni in ob spominih na preživeto mladost razpaljeno mesenost in tretja otroško nedolžnost. Neznani pustolovec jih podvrže svoji demonski volji. Tako vzbujajo te tri postave gledalcu zapovrstjo strah pred človeško zagonetnostjo v vdovi, stud nad poltelnostjo njene svakinje in usmiljenje do najmlajše. Tržaško gledališče igralke so v tem doela uspele. Nič manj važna ni seveda postava glavne moške vloge — neznanca. Vdovo je igrala z vso prepričevalnostjo Ema Starčeva, svakinjo Zlata Rodoškova, hčerko Tea Starčeva, neznanca pa Joško Lukeš.

NASTOP GOJENCEV GLASBENE MATICE V ŠKEDNJU

Gojenci Glasbene Matice so 7. maja 1954 nastopili v škedenjski kinodvorani. Med gojenci je bilo mnogo onih, ki so doma iz Škedenja, da so tako s svojim nastopom pokazali, če-

sa so se v letošnjem letu naučili. Izmed pianistov so nastopili: Vladimir Taddeo, Kristina Modrijan, Mercedes Kuret, Marija Plahuta, Klavdija Lepore, Učka Ščuka, Liljana Švara. Tatjana Godina, Bruno Podgornik, Marta Verk in Lia Furlan. Z violino pa so se postavili naslednji: Zorka Orel, Mario Simič, Valter Brus in Marta Valetič. Klavirski spremljevalci pa Danieja Nedoh, Marta Verk in Tatjana Uršič. Nadalje je nastopil letos ustanovljeni harmonikarski zbor, ki ga vodi Oskar Kjuder. Za zaključek je nastopil pod vodstvom Ubalda Vrabca šolski orkester, ki je izvajal Pleyel-Vrabčev Sonatino v D-duru.

Mlade umetnike je poslušalo mnogo občinstva, ki je s svojo prisotnostjo pokazalo, da zna ceniti požrtvalno delo naše Glasbene Matice.

ODMEV »VESNE« V TRSTU

Pred nekaj tedni se je po Trstu in no tržaški okolici razširil glas, da pride na Tržaško slovenski film »Vesna«. Tu pa tam se je našel kdo, ki je film že videl ob slučajnem obisku v Ljubljani in je vedel kaj več o njem povedati, toda taki ljudje so bili le redki. Pač pa smo brali v »Primorskem dnevniku« nekaj člankov, ki so bili nekako uvod v gledanje tega novega slovenskega filma.

Bolj kot je krožil glas, živahnejše je bilo zanimanje za novi film. Končno je kino na Opčinah pri Trstu le razobesil lepak, da predvajajo težko pričakovano »Vesno«. Najbolj vnosi so pohiteli tiste pol urice s tramvajem iz mesta do Opčin, da si že prvi večer ogledajo ta film. Drugi so se tolašili, da bo gotovo prišel tudi v mestne kinematografe. Razlike med nepočakani ni bilo: rekli bi, da so bili starejši še bolj nepočakani kot mladina.

Ob izhodu iz kina se gnetem tik za staro mamico — domačinko. »Jesta, jesta, saj skoraj nisem mogla verjeti, da se po slovensko tudi sliši skozi te filmarske mašine.« Ne samo za njo, za večino Tržačanov je

bil prvi slovenski film, ki so ga videli.

Z Opčin se je »Vesna« napotila najprej po Tržaškem ozemlju, kar je tudi prav, šla je v obiske k svojim rojakom tostran meje. Če bo dobila gostoljubno platno tudi kje v središču mesta, še ne vemo. Marsikoga bi tu sicer zbudila slovenska beseda in bi se verjetno v svoji zaslepljenosti čudil, a v nasprotnem smislu kakor tista mamica z Opčin.

Verjetno bo na Tržaškem kaj malo Slovencev, ki si ne pojdejo ogledat našega novega filma »Vesna«.

KNJŽNA RAZSTAVA V LONJERJU

Prosvetno društvo Lonjer-Katinara je na svojem sedežu dne 9. maja priredilo enodnevno razstavo slovenske knjige. Razstavo si je ogledalo mnogo vaščanov in mnogo mladine. Marsikdo si je nabavil kakšno knjigo. Uspeh je bil razveseljiv in je tudi pokazal, da so take kulturne prireditve na vaseh zelo potrebne.

Z. S.

Kvalitetna predstava na sežanskem odru

V ponedeljek zvečer je uprizorilo SNG za Slovensko Primorje iz Postojne v Sežani tridejansko dramo Milana Begovića »Brez tretjega«.

Ozadje drame je iz prve svetovne vojne. Mlad profesor Marko Barić je moral tik pred poroko z nevesto iz ugledne zagrebske družine k vojacom. Poslali so ga na rusko fronto v Galicijo. Mlada nevesta Giga potuje za njim in poroči ju vojaški kurat. Nenažno ruski napad loči oba zakonca, Marka ujamejo, Giga komaj uspe, da se umakne v ozadje. Minejo dolga leta, o Marku ni nobenega glasu. Giga ga še vedno ljubi in čaka. Končno se Marko vrne, toda v njem plamt ljubosumnosti, ki je za zvesto Gigo tako žaljiva, da nastane v njej preobrat: Marka zasovraži. Ko

se si Marko skuša približati, ga udari s samokresom in zadavi.

Vlogo Marka je prepričljivo podal Tone Albreht, ki je odlično kreiral ljubosumnega »boljševika«. Albreht je rutiniran, ambiciozen igralec, četudi mestoma nekoliko preveč teatraličen. Menim, da je imela režija z dodelitvijo te vloge nadvse srečno roko. Sonja Stoparjeva je v prvem dejanju podajala nekoliko medel lik žene, kakršno si je avtor zamislil in kakršno smo si želeli ob temperamentni Albrehtovi igri. V drugem, zlasti pa v tretjem dejanju je dokazala, da je tudi ona kos svoji vlogi. V posameznih situacijah je bila njena igra tako dognana in premišljena in — kar je najvažnejše — pretresljivo doživljena, da se je občinstvo razšlo z nedeljenim občutkom velikega in mojstrsko izvedenega odrskega doživetja.

Hvaležni Sežanci so kljub slabemu vremenu napolnili dvorano in tako znova dokazali, kako ljuba in dobrodošla so jim taka gostovanja. Režija in scena sta bili dostojen okvir lepo uspeli predstavi.

Jaša

Literarni natečaj Primorske založbe v Kopru

Primorska založba Koper razpisuje nagradni natečaj za roman ozioroma povest in mladinsko delo, ki naj zajameta snov iz življenja primorskega ljudstva.

Rokopise, ki morajo biti poslani do 31. marca 1955, bo pregledala posebna komisija, kot je navadna pri natečajih, in jih nagradila (roman ozioroma povest 100.000, 60.000, 30.000 din; mladinsko delo 50.000, 30.000 din).

Založba si pridržuje pravico, da poslana dela odkupi.

Kulturne novosti iz Kopra

V kratkem bodo v koprskem muzeju odprli nov oddelek, ki je posvečen NOB. Ta oddelek pa ima v sebi še nekaj posebnega, prikazuje namreč tudi boj Slovencev zlasti na področju kulture tudi v dobi Avstrije in italijanskega fašizma. Tu bodo stalno razstavljeni znameniti glagolski spomeniki in druge listine, ki so jih naši kulturni delavci pred nekaj leti odkrili v samem Kopru.

★

V Kopru pripravljajo tudi odkritje spomenika Petru Pavlu Vergeriju mlajšemu. Znano je, da se je ta mož, ki je umrl kot emigrant v Nemčiji, rodil v Kopru. Največja Vergerijeva zasloga v pogledu Slovencev je v tem, da je dal našemu Trubarju finančna sredstva, da je ta lahko tiskal v Nemčiji celo vrsto slovenskih in pa tudi hrvaških knjig. Vergerij ni važen le za našo kulturo v Kopru, ampak tudi za Slovence na splošno. Prav zaradi navedenih zaslug mu Koprčani postavljajo spomenik, ki je delo domačega akademskega kiparja Dequela, vtil pa ga je strokovnjak Knežević Zlatko v Zagrebu. Ta spomenik, ki ima brez dvoma umetniške vrline, bo postal tako ena od trajnih znamenitosti Kopra.

VS

ročilo in poročilo nadzornega odbora.

Vsa poročila so bila dokaj obširna in so v podrobnosti izkazovala delo posameznih sekcij DPD Svoboda. Med najbolj aktivne sekcije po poročilu štejejo pevski odsek, ki je od časa svojega obstoja v oktobru 1953 preživljal nevarno krizo, vendar je uspelo s pomočjo svojega pevovodje tov. prof. Lovca in zvestih članov pevcev zbor obuditi in izpeljati k ognjenemu krstu lastnega celovečernega koncerta, ki je bil dne 6. II. 1954. Pevski odsek šteje danes 36 aktivnih pevcev ter je naštudiral že toliko število skladb, da lahko vsak čas nastopi s samostojnim koncertom.

Od ostalih ustanovljenih sekcij je treba omeniti še folklorni odsek, ki je začel v letu 1954 zopet z rednimi vajami, ki jih je moral v letu 1953 iz objektivnih razlogov prekiniti. Odsek šteje 22 mladincev, ki pridno vadijo jugoslovanske narodne plesne ter se bodo v kratkem usposobili za samostojno nastop. Poleg tega deluje pri društvu tudi harmonikarska šola, v kateri pa se uči samo 7 učencev, ker velikemu številu prijavljenih nimajo instrumentov.

V društvu so v letu 1953 delovali še tile odseki: godalni orkester, ki pa je s svojim delom moral prenehati zaradi pomanjkanja instrumentov in materialnih sredstev za njihovo nabavo, ter dramski odsek, ki je s svojim delom nehaj zaradi spojitve z gledališkim ansambлом.

Iz finančnega poročila se vidi, da se je društvo borilo z materialnimi težkocami, vendar pa zaradi velike štednje izkazuje še nekaj imetja. Pri razčlenbi posameznih prihodov pada v oči, da članarina ni v popolnosti pobrana, da so merodajni činitelji prispevali za potrebe mladega društva zelo majhne kvote denarnih prispevkov, in še več drugih pomanjkljivosti.

Po vseh teh poročilih je sledila živahna razprava, ki je pokazala na razne težkocje, ki bi jih bilo treba rešiti. Poročje je vprašanje materialnega proračuna za posamezno sekcijo, kakor tudi za celokupno društvo ki si mora v tem letu urediti dodeljene prostore kulturnega doma, za kar pa bo potrebno mnogo investicij. Precej je bilo kritike tudi na račun osrednjega odbora zaradi premajhne aktivnosti. Pri tem je treba upoštevati, da je večina članov upravnega odbora zaposlena še z drugimi funkcijami ter je tako delovanje v DPD Svoboda bilo na račun drugih nekoliko zapostavljeno.

V razpravi je več govornikov pokazalo na bolečo rano neaktivnosti dobršnega dela nameštencev in intelektualcev v Kopru in to prav v pogledu sodelovanja na kateremkoli področju, odnosno odsekih DPD Svoboda, o kateri pa bomo spregovorili v eni prihodnjih števil. Premajhna je bila tudi delavnost upravnega odbora v povezavi z osnovnimi sindikalnimi podružnicami proizvodnih in ostalih podjetij ter upravnimi uradi v Kopru.

Tej živahni razpravi so sledile volitve, izvolili so nov enajstčlanski odbor s tričlanskim nadzornim odborom, ki bo moral napeti vse sile, da odpravi pomanjkljivosti, ki so se pokazale na občnem zboru, in dvigne tako kulturno-prosvetno raven. Novemu odboru, ki bo delal na tem, pa želimo obilo uspehov.

Uredništvo Slovenskega Jadrana razpisuje literarni natečaj

Z namenom, da se zlasti med mladino zbuji večje zanimanje za literarno ustvarjanje, razpisujemo nagradni natečaj za najboljše ertico ali kratko novelo. Najboljše prispevke, ki bodo poslani na naslov uredništva do 31. julija z navedbo »Za literarni natečaj«, bomo objavljali v našem tedniku sproti. Razsodniški odbor, ki ga sestavljajo kulturni urednik našega lista ter dva profesorja z gimnazije v Kopru, bo zbral dva najboljša prispevka in ju nagradil z 2.000.— in 1.000.— din.

Slovenski Jadrani

Pečarič razstavlja

V ponedeljek, 17. maja, se je slikar Herman Pečarič znova predstavil širšemu krogu ljubiteljev umetnosti z 22 platni v veži koprškega hotela Triglav.

Razstava je prav zanimiva. Najprej nam spregovori o slikarjevi kreativni sili, ki se v zadnjih letih raz-

tišine zapuščenih ulic in zagrenjenosti samotnih koč. Njegova paleta se je obogatila, zrak je zatrepetal v igri nevidnih žarkov, neskončnost je izginila.

Slikar je najmočnejši tedaj, ko se predaja trenutnemu dožitju (Jesensko sonce) in ko išče osebnemu

Slikar Herman Pečarič v svojem ateljeju

žareva v umetniško strast; ta pa pozna, kot vemo, en sam življenjski imeprativ: ustvarjaj. In Pečarič nelehno ustvarja.

V predstavljenih delih slikarjev obraz ni enoten. Sledovi akademiskega risanja se vedno bolj izgublja. Umetnik tiplje v osebno smer, ustavljač se zdaj ob impresionizmu, zdaj ob novem realizmu. Njegov obrat sicer ni hrupen, a vendar je tako močan, da ga ni mogoče prezreti. Prav ta nalomljena odločnost in iskanja novega pa je Pečariču odprla skrivnostni svet lirčnosti in melodije barv, da so ga vsega opojile. Istra ga je uklenila v čudoviti krog sonca, morja, zelenega neba, vitkih cipres in vijoličastih latnikov, kamenja, rdečice, skrivnenjenih oljk in obletavajočih se smokvinih nasadov,

razpoloženju ustrezne podobe (Pri vodnjaku. Rdeča hišica). Vse to pričča, da se Pečarič razvija v istrskega slikarskega lirika.

Še nekaj: medtem ko je doslej upodabljal najrajši obmorska mesta, je našel sedaj pot tudi v našo vas in pot do človeka. Kako te zgrabi nekaj za srce, ko opazuješ nedoločno sive stene krkaških domov med hladnim zelenjem, kako trpko je vse, kar diha s slike »Na vasi«, kako utrujen obraz ima starka pri vodnjaku... Ne samo lirika, tudi epika bo dobil ta rob slovenske zemlje.

Zaradi naštetih posebnosti in vrednot Pečaričeva razstava zasluži, da si jo ogleda čimveč ljudi in tako vsaj moralno podpre svojega umetnika.

FOGOMIR MAGAJNA:

Racko - razbojnik

Rackotu je Lija posodila knjigo: »Razbojnik Strahomir«. Silno lepa je ta knjiga, čeprav ima sto strani in boš moral čitati teden dni,« je rekla. Racko je pogledal Lijo postrani in se potrkal s pestjo po prsih: »Še danes jo prečitam, Lija,« in Lija se je ozrla nanj z velikim spoštovanjem.

In potem je Racko čital in čital do pozne noči. Silen razbojnik je bil Strahomir. Deset drugih razbojnikov je poslušalo vsako njegovo besedo. Strahovali so bogatine in pomagali revnim ljudem. Živela je pa na visokem gradu princeza Leposlava. Razbojnik Strahomir je napadel grad, privezal graščaka za steber in prav, ko je mislil zažgati grad, je zagledal skozi okno Leposlavo, ki je v mesečini sredi dvorišča pretakala grenke in bridke solze. Takoj se je omehčalo srce krutega razbojnika, ukazal je odvezati graščaka, potem pa je planil z razbojniki na dvorišče, pokleknil pred Leposlavo in se predstavil: »Prelepa princeza Leposlava, jaz sem razbojnik Strahomir. Sredi te mesečine izjavljam, občudujoč vašo lepoto in žalostne oči, da ne bo nobena druga moja žena kakor vi.« Princeza Leposlava ga je pogledala od glave do pet. Ko je videla, da je razbojnik Strahomir lep mladenič in ne tak, kakor si ga je predstavljala poprej, da ima kosmat obraz in divje oči, je prikimala in vzkliznila: »Kar vzemite me s seboj, razbojnik Strahomir!« Strahomir je naložil Leposlavo na ramo in zbežali so razbojniki z njo pod smejočim se mesecem v temne gozdove. Strahomir in Leposlava sta živela mnogo dni v sreči in blagostanju.

Toda oče princeze Leposlave ni mogel pozabiti hčerke, ni mogel oprostiti krutemu razbojniku. Zbral je tristo vitezov dežele in planil z njimi v temni gozd. Med drevesi se je vnela strašna bitka. Kljub temu, da je poginilo že sto vitezov in je bila že vsa trata krvava in vsa drevesa poškopljena s krvjo, je bilo končno pobitih vseh deset razbojnikov. Strahomir pa se je še boril kakor junaški lev, kajti za hrbotom ga je navduševala sama princeza Leposlava. In padlo je še sto vitezov, toda takrat je bil Strahomir že zelo utrujen in ko ga je nekdo le prebodel z ostrvo sulico skozi srce, se je zvrnil mrtev na tla. Zadnje njegove besede so bile: »Zbogom, Leposlava!«

In oče je odgnal z ostalimi vitezi Leposlavo domov. Leposlava pa ni marala nikogar za moža, le za Strahomirja je žalovala in končno ji je od žalosti počelo srce. Ko je Racko prečital do konca, so mu kakor lešniki debele solze kapale iz oči na tla in, ko se je mamica tedaj vrnila domov, ga je vprašala preplašeno: »Povej mi, Racko, kje si bolan?« (Dalje prihodnjič)

Iz življenja pionirjev sezanske gimnazije

Zjutraj pred osmo uro je v Sežani vse živo, kakor da bi se čebule vsule iz panja. Nasmejani ali zaskrbljeni obrazi otrok, gruče razposajenih pionirjev in pionirk, vse hitrih umih nog proti šoli. Vidite tudi pionirje iz okoliških vasi, ki obiskujejo sezansko gimnazijo.

Ne bom vam pravil, kaj vse se v šoli učimo, saj to vsi veste. Povedal pa bi vam rad, da imamo na gimnaziji pevsko društvo, ki je med nami zelo priljubljeno, saj pravijo, da je sramota za Slovence, če ne zna peti. Imamo pa tudi telovadno društvo »Partizan«, ki skrbi za telesno moč mladih športnikov in ljubiteljev telovadbe. Pa še nekaj se učimo izven šolskih predmetov — naših lepih narodnih plesov. Sportni dan smo uporabili za izlete, za spoznavanje naše ožje domovine. Z veseljem prebiramo pionirski list pa tudi Vaš kotichek. Priznati pa vam moram še, da nismo vedno samo pridni, ampak prav pogosto tudi razposajeni in nagajivi, tako da delamo skrbi staršem in tov. profesorjem.

Napisal BRATOŽ IZIDOR, DOLNJE LEŽEČE pri Divači.

Pionirska križanka

Vodoravno: 1. kista mineralna voda, 7. zmaznjene, 8. del gledališča, 9. pritrdilnica, 10. boter, 11. enota ploskovne mere, 13. drugo ime za Kitajsko, 14. cigaretni strup, 16. ime pesnika Bora.

Navpično: 1. pripadnik velike narodnostne skupine, 2. zmaznjena voda, 3. veliko pristanišče v Arabiji, 4. veznik, 5. priredni veznik, 6. poveljnik kozške vojske, 9. mesec v letu, 10. ženski lasje, 12. glavno mesto Italije, 13. del sobe, 15. srbski predlog.

1	2	3	4	5	6
7					
8					9
				10	
11	12	13			
14		15			
		16			

Lešniki

Kaj je to, sem in tja se vleče, če gledaš, misliš, da sneži, debele hraste na tla meče?

Poznamo orača, zemljo obrača, ni človek, ne žival, vem, da ga bo vsak poznal!

Ima krilce zalo, srajčko in kosti, belo glavo ven molji?

Zari, za goro se zgubi, ko vstane, še gori!

IGO GRUDEN:

NAŠ JOŽE

Kupil Jože je piščalko tam na semnju v kurji vasi, da nam bo zapiskal malko, da veseli bomo včasi.

Sel je danes ven na polje, da se v piskanju izuri, da bo piskal kar najbolje, vadi se dve celi uri.

Vadi, skače, rakom piska, piska žabi v plitvi mlaki; žaba se za trebuh stiska; skarje so sklenili raki — brez ušes poslušajo, se smejači skušajo ...

Posta strica Mike

IZ ČRNEGA VRHA nad Idrijo nam je pisala naša znanca PAGON NEDA. Piše, da so lepo praznovali Prvi maj, zdaj pa se pripravljajo na nastop za proslavo Titovega rojstnega dne. Imeli bodo lep in pester spored, ki ga bodo izvajali člani TD »Partizan«, folklorna skupina, tamburaški zbor, dramska družina in recitatorji.

Na koncu svojega dolgega pisma, mi je naša Neda zaupala, da pri učenju niso ravno med najboljši pridnimi, takoj pa je pripomnila, da se bodo poboljšali, kar z gotovostjo upamo. Veseli me, ljuba Neda, da ti je naš kotichek vseh in pričakujem tiste obljubljene spise.

Svoj domači kraj nam je opisal ROVTAR STANKO, ki je doma iz vasiče Stomaž, toda zdaj stanuje v KAMNJU pri Dobravljah. Iz njegove rojstne vasiče pa je lep razgled po vsej Vipavski dolini, prebivalci pa se ukvarjajo predvsem z vinogradništvom.

Več pisem sem prejel iz NOVO-KRACIN pri Jelšanah. ISKRA ANTON piše, da prebira Slovenski Jadran z največjim veseljem, komaj čaka, da ga pismo moša prinese. Nekoč, ko je deževalo, ni prišel pismo moša, pa sta ga šla iskat na pošto v Jelšane dva učenca. Tudi to me veseli, da ste naklado povišali, posebno pa, da je naš časopis vseh tudi vašim domačim. STEMBERGER FRANKO je opisal svojo vas, Novokračine. Spis bom objavil posebej, prav tako sestavek IZALČIČ MARJE, ISKRA BRUNE in VALENCIČ GRACIJE. Spis KALČIČ ALME, o 1. maju, pa je prišel žal nekoliko prepozno. Pisala je tudi ISKRA IVANKA, ki tako rada poslušajo ptičje gostolenje in jih gleda, ko pridejo jest kurjoto pičo. Skupaj priletijo in odletijo, kakor bi se zmenili, pravi naša Ivanka. Lepo risbico kolkje s piščanci je narisal POTOČNIK FRANKO. Žal pa je ne morem objaviti, ker je narisana na črtastem papirju. Drugič morać vzeti za risanje bel, čist papir, ljubi Franko, pa bom risbo z veseljem objavil. Risbo so poslali še ISKRA NEVENKO, SLOSAR NIKO, KALČIČ ALMA in ISKRA BRANKA. Žal tudi teh ne bom mogel pokazati vsem našim koticekarjem, ker so na pretemnem papirju.

Samo risbo je poslala APOLLONIO ETA, uč. I. razr. gimn. iz BERTOKOV pri Koprnu. Upam, da bo drugič tudi kaj napisala.

Tudi iz CAJNARJEV imamo spet pošto. Piše naša dobra znanca in prijateljica BEČAJ JOŽICA. Tisto o denarju in proviziji ti bo sporočila uprava Rad pa bi, da midva ne bi imela samo tako uradnih stikov, ampak da zopet kaj napišeš za naš kotichek. Velja? Sicer te pa

PALKO DOLINEC:

Zgodba o psu in čevljarju

To se je zgodilo takrat, ko so tudi živali imele poklice in so se ukvarjale s prav takim delom kot ljudje. Pes je bil čevljar, lisica trgovka, zajec pa zapriščen lovec. Vsak je opravljal svoje delo kakor je najbolje vedel in znal in vse živali so bile zadovoljne.

Tisto jesen je že zgodaj kazalo, da bo zima prav huda in živali so si kar po vrsti naročevale pri mojstru psu čevlje. Prihajalo jih je nevmkoliko in pes je imel dela čez glavo. Ker pa je dober mojster, je vsem naredil čevlje pravočasno. Med zadnjimi je prišel v njegovo delavnico tudi zajec.

»Dober dan, mojster!« je pozdravil glasno in postavil puško v kot. »Imate dosti dela?«

»Dela pa, dela,« je prikimal pes in si popravil očala. »Kaj pa vi, ne boste naročili čevljev? Mraz bo kmalu pritisnil.«

»Ravno zaradi tega sem prišel. Veste, moja služba je naporna in potrebujem izredno močno obutev. Saj mi boste naredili, kajne? Jazbec ga je nekje dobil in kupil sem ga kar pri njem. Usnje sem prinesel kar s seboj.«

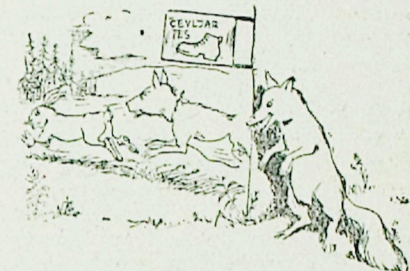
»Dobro usnje,« je pokimal pes, ko ga je otipal. »Prav tako usnje je imela v prodaji lisica, preden se jo okradila.«

»Okradli so jo?« se je začudil zajec.

»Okradli, okradli, Sirota je bila vsa iz sebe. Malo je manjkalo, da je niso še zaprli, ker je rekla, da se volkovi, ki opravljajo službo policajev, brigajo za vse drugo, samo za svojo službo ne.«

Pes je poiskal mero in zmeril zajcu stopala. Zapisal si je številke na vrata in spet sedel na čevljarski stol.

»Cez teden dni bodo čevlji gotovi,« je rekel. »Pridite jih iskati.«

Točno ob določenem dnevu je zajec spet potrkal na vrata mojstrove delavnice, čevlji so bili že gotovi. Zajec jih je pomeril in bili so mu ravno prav. Ko jih je imel na nogah, mu je postalo žal denarja, ki bi ga moral odšteti.

»Če sem že lisiči ukradel usnje, si je mislil, zakaj ne bi potem še psu čevljev. Tako bom vsaj zastoj obut.«

Kakor je mislil, tako je storil. Odprl je vrata in se poglaval v dir, ne da bi vsaj vprašal za račun. Med begom bi se skoraj zaletel v lisico, ki je ravno kar šla na sprehod.

»Da veš,« ji je zaklical, »prav ti je ukradel usnje. Meni je papperkar naredil iz njega čevlje.«

Ko je pes spoznal, da mu hoče zajec s čevlji pobegniti, je odvrgl oredje in se poglaval za njim. Medtem pa je lisica vsa jezna pritekla v njegovo delavnico. Brskala je po policah in ko je našla usnje, ki je še ostalo od zajčevih čevljev, je verjela, da jo je pes okradel. V jezi je pograbila vsa šila in kopita in jih odnesla na svoj dom.

Zvečer se je pes vrnil ves upehan, ne da bi ušel zajca. Ker je kmalu opazil še lisičino tatvino, se je tako razjezil, da je napovedal zajcu in lisiči smrtno sovraštvo. Opustil je čevljarsko obrt, se preselil k človeku in od takrat skupno z njim preganja vsakega zajca in lisico.

BRIJELA. Piše pa tudi, da že pripravljajo igrnice za odbojko, ki jim jo bom poslal. Za risbice sem ti odgovoril že zadnjič. Spet se oglašata tudi SIMČIČ BRUNA, ki pravi, da je pri njih truno vreme. Na vrtu imajo lepe rožice, misli pa, da imamo v Kopru še lepše. Takole ti povem, ljuba moja Bruna, zdaj jih imamo prav malo: prve spomladanske so že odvele, prav tako španski bezeg, narcise in tuljpani; prav te dni so se pojavili prvi nageljčki in vrtnice. Kaj hočemo, letos je pač vse bolj pozno, ko je tako slabo vreme.

Lep spis »Moj domači kraj« sem dobil od ČIČ JOŽICE iz HRUŠEVJA pri Postojni. Spis je sicer dober, toda dolg je in zato ga bom prav kmalu objavil posebej. Upam pa, da se bodo med tem opogumili tudi drugi pionirji iz Hruševja in mi kaj lepega napisali. Prav vsakemu, ki piše stricu Mihju, tudi odgovorim.

In še na eno pismo bom odgovoril danes. To velja za PIRC BERNARDA in KACIČ MARJA iz BRESTOVICE pri Kostanjevici na Krasi. V imenu vseh pionirjev se zahvaljujeta za šahovsko garnituro, ki so jo dobili za nagradno tekmovanje. Pravita, da so prej igrali na šahovnici, narisani na papirju, s figurami, ki so jih sami izrezljali. Zdaj pa, tako pišejo, bo pravi veliki tek potegovati lepe figure po velikih in gladkih šahovnicah. Prav srečen sem, da ste darila tako veseli in prepričan sem, da boste tisto obljubo držali. Gotovo se boste tudi pri tem tekmovanju dobro odrezali.

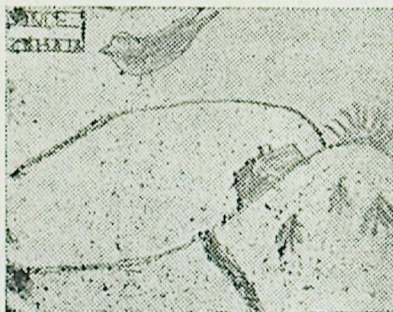
RESNITVE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

KRIZANKA — Vodoravno: 1) roj, 4) kamen, 6) nosoroč, 8) ata, 9) ko, 11) KS, 12) Oto, 14) ara, 15) ledenik, 17) aparati.

Navpično: 1) rasa, 2) omotil, 3) Jera, 4) ko, 5) no, 6) Nikolaj, 7) Gosaki, 10) otep, 11) krit, 13) oda, 14) Ana, 16) — er.

Naša domača vas

Doma smo v Zagorju na Krasu. Radi bi vam povedali nekaj o naši vasi, ki je že zelo stara naselbina, saj je o njej govora že v 12. stoletju. Ne daleč od nas je grad Kalec, kjer je živel pesnik Miroslav Vilhar. Pod Kalecem teče ponikalnica Pivka, ki pri nas izvira. Na drugi strani je razvalina gradu Šilentabor, o

Narisala KORITNIK DRAGICA uč. I. b razr. osn. šole v POSTOJNI

katerena kroži veliko pripovedk. Naj vam povemo samo eno:

Bilo je takrat, ko so v naše kraje pridrveli Turki. Oblegali so grad in branilci so se še upirali z zadnjimi močmi. Turki so že lezli čez obzidje. Takrat pa pride grajska dekla in vrže z obzidja med Turke panj čebel. Tako so jih opikale, da so se vsi zbegnili umaknili. Od takrat jih ni bilo več v našo deželo.

Napisali PIONIRJI 4. razreda iz ZAGORJA na Krasu.

Vrečica slovenske zemlje

Bilo je med narodnoosvobodilno vojno. Iz Slovenije so Nemci izseljevali poštene Slovence v Srbijo. Med mnogimi je bil tudi kmet iz Marije Snežne v Slovenskih goricah. Mrko je gledal, že na obrazu se mu je poznalo, da so ga lažisti. Ko so bili v Srbiji, so ga fošili od tovarišev, in ga dodelili k nekemu srbskemu kmetu.

Nekega dne pa so tovariši dobili pismo njegove družine. Sporočili so mu, naj pride po pismo. Ko je prišel in ga je bral, so ga obstopili, da bi bolje slišali: domači so mu sporočili, da so jim dom požgali, njih pa odpeljali. Kmet je nekaj časa molčal, potem pa rekel: »Lahko naredijo še toliko zločinov, slovenske zemlje ne bodo uničili.« Razgalil je prsi in pokazal vrečico slovenske prsti, ki jo je nosil vedno pri sebi.

Napisal NEDOVIČ JOŽE, iz CERKNICE

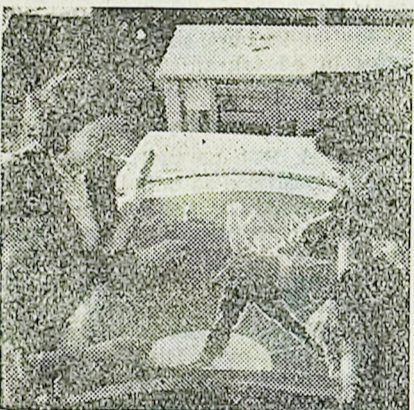
ŽENSKA OBRRTNA ŠOLA V KOPRU

Hodila sem po ozki in precej temni koprski ulici in nisem se mogla odločiti, v katero hišo naj vstopim. Potem pa sem zaslišala dobro znane šolske glasove, ki so prodirali iz razredov na ulico. Bil je zanesljiv kašpot: ko sem se vzpenjala po stopnicah, sem zagledala v prvem nadstropju napis »Ženska obrtna šola«.

Sprejeli so me prijazno in mi veliko povedali o svojem delu in šoli. To je edna šola te vrste na Primorskem, podobna je le v Ilirski Bistrici, mi je povedala ravnateljica tovarnišica Zora Ličen, Ustanovili so jo leta 1949 (prej je bila prav tako šola v Trstu, pa je morala z delom prenehati). Devet in sedemdeset učenk, razdeljenih v treh letnikih (štirin razredih) pozorno sledi teoretičnemu in praktičnemu pouku, o tem pričča pravo šolsko vzdušje v razredih in v nemi delavnici. Do zdaj je absolviralo šole 16 učenk, letošnji tretji letnik pa jih ima 17.

Pokazali so mi svoje izdelke: otroške srajčke, pletene jopice in kapice, vezane bluže, kuhinjske garniture, blazine, pletene jope, šale in puloverje, obleke, kostume, perilo, kdo bi vse naštel! In to je bil samo delček tistega, kar so izdelali, ker izvršujejo dela po naročilu (privatnikov, gledališča, društev), Z izkupičkom, ki ga dobijo za storjene usluge, dajejo podpore revnim gojenkam za vzdrževanje v Dijaškem domu; kupujejo pa tudi material, ki ga potrebujejo za svoje izdelke, za šivanje, pletenje, vezanje in podobno.

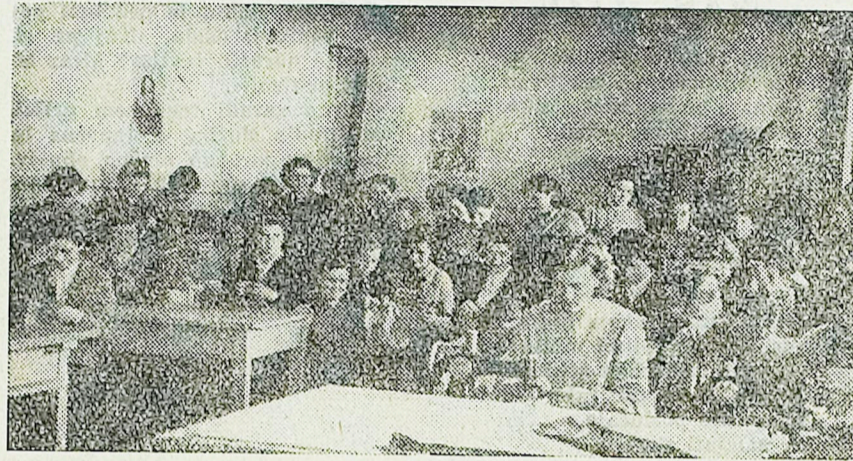
Učni načrt šole obsega vse predmete vajenskih šol. Poučujejo slovensščino, italijanščino, zgodovino, zemljepis, higieno, pouk o nošah, blagovnanstvo, krojno in dekorativno risanje, telovadbo in moralno vzgojo. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu imajo učenske kvalifikacije šivilske pomočnice. V tretjem letniku pa poučujejo tudi gospodinjstvo s praktičnimi vajami in popolnoma praktično krojenje, stvar, ki so tako potrebne ženi

Vežejo prapor za »Partizana«

v vsakdanjem življenju, čeprav ji to ni poklic, s katerim si služi kruh. Pouk je ločen za Slovenke in Italijanke.

Tisti dan, ko sem obiskala šolo, je bil praktični pouk v delavnici, v eni šivanje, v drugi ročna dela. Brneli so šivalni stroji, učenke pa so pridno šivale, likale, navdarjale in pomerjale. Šola ima šest šivalnih strojev, kar je premalo za tako številno učenk, še bolj pereče pa je število strokovnega učnega osebja, saj so komaj štiri — dve strokovni učiteljici, dva mojstra in dve pomočnici. Statut takih šol pa predvideva največ deset gojenk na eno

V delavnici Ženske obrtne šole v Kopru

strokovno moč. Za teoretične predmete imajo še tri predavatelje. Toda teorija je eno, praksa pa drugo! Če strokovnih moči ni, morajo bolj prijeti za delo tiste, ki so. Veliko število učenk, pomanjkanje strokovnega kadra in vedno nove spremembe terjajo od učnega osebja veliko dela in elastično prilagodljivost. Po uspehu učenk pa sodim, da to delo rodi sadove; vsekakor svojih učenkah zelo priljubljene. V delavnici, kjer imajo ročno delo, je igral radjo, gojenke pa so pridno sukale pletilke in šivanke. Namen šole je, da spozna učence z najraznovrstnejšim ročnim delom, zato dela vsaka drugo. Pri izbiri vzorcev izkomiščajo predvsem narodno motiviko, ki se je uče pri dekorativnem risanju. Prav zato je dekorativno risanje važen predmet; tako se bodo učence navadile prerasavati in same ustvarjati narodne ornamente, vzorce za različno vezenje in pletenje. Temu se pridružijo še pouk o nošah in blagovnanstvo. Včasih kakšna gojenka godrnja, da se mora učiti toliko teoretičnih predmetov, ker se je prišla učiti pač šivat, tako pravi. Ne ve pa, da ji je vse to znanje v njenem nadaljnjem razvoju neobhodno potrebno. Kako naj dobi službo, recimo v krojačnici kakšnega gledališča, če ne pozna narodnih noš, če ne

v različnih dobah zgodovine?

V eni izmed sob sem videla velike kose težkega blaga in zvedela sem, da pripravljajo odrske zaveske za koprsko gledališče. Pripravili so tudi vse kostume za uprizoritev »Carmen«, ki jo je igrala talijanska dramska skupina. Pokazali so mi tudi rdeča zvončasta krilca, ki jih šivajo za nastop cicibanov in lep prapor, ki ga vežejo pod strokovnim vodstvom ravnateljice Ličnove za TD »Partizana«.

Vse učence so vključene v mladinsko organizacijo, veliko pa jih sodeluje tudi pri telovadnem društvu »Partizana«. Pred nedavnim so

ve, kakšne obleke so nosili ljudje gojenke skupno z nekaterimi profesorji in učiteljicami uprizorili veselo komedijo »Neopravičena ura«, kar je bila njihova davna in vroča želja. Zato jim ni bilo žal truda in dela, ki so ga vložile v to igro, imele pa so lep uspeh. Na pomoč so jim priskočili tudi člani Ljudskega gledališča.

Vsako leto pripravijo gojenke ženske obrtne šole na koncu šolskega leta razstavo. Za letos pa so odločili, da razstave ne bo, kajti pripravile so le-te terja mnogo priprav in dela, obišče pa jo le malo ljudi in še ti nimajo prave slike, kaj vse so naredili v šoli med letom. Kajti sistem salona, ki ga porablja šola, je sicer najboljši, domosen in primeren za praktično delo, toda sproti gre vse iz šole, na hrbtu pa nikomur ne piše, kje so mu izdelali obleko. Zato je vodstvo šole raje poskrbelo v središču mesta izložbo, kjer bodo razstavljali svoje izdelke. Tako bodo lahko ljudje vse šolske leto zasledovali razvoj in delo ženske obrtne šole.

Petrolejske svetilke bodo gorele znatno svetleje, če bomo novi sten pred uporabo dobro prepojili s kisom in hitro posušili.

Obledeli dežniki dobre spet svojo črno barvo, če jih nateremo s spiritorom.

Bledica - pomanjkanje rdečih krvnih teles

Če vas kdo vpraša, zakaj ste tako bleedi, gotovo takoj odgovorite, da ste slabokrvni. Zadnje čase se ne počutite najboljše: boli vas glava, vrti se vam pred očmi, zaspani ste, zebe vas, čeprav ni mraza, pri najmanjšem naporu vam srce močno bije. Vsi ti znaki vas tako vznemirjajo, da greste k zdravniku.

Zdravnik vas temeljito preišče, ker ve, da bledica še ni znamenje pomanjkanja krvi; pri ljudeh, ki imajo plast masti pod kožo, se krvne žilice ne vidijo na obrazu.

Ali ste pred kratkim preboleli težko bolezen? Delate v temnih prostorih? Ali imate slabo hrano? Kadite? Kako je z vašimi ledvicami? — sprajuje zdravnik.

Mogoče ste na vse odgovorili nikalno. Kapljica krvi, ki vam jo je vzel zdravnik iz prsta, bo odločila, kaj vam je. Zdravnik presteje rdeča in bela krvna telesa ter ugotovi, da imate samo 60 odstotkov rdečih,

Zdravnik premišlja: ali je samo navadna bledica, ali se za slabokrvnostjo skriva težka bolezen? Tur na želodcu, rak na želodcu, zastrupljenje s svincem ali z drugimi kemikalijami spojinami, mogoče celo jetika?

Rade volje ali ne, pustiti morate da vas natančno preiščejo. Šele tak pregled bo pokazal ali ima vaša bledica globlje vzroke. Če bolnik izloča z blatom kri, je gotovo, da v želodcu in čreveh nekaj ni v redu. Natančno diagnozo pokaže poznejše rentgen. Bledico lahko povzročajo tudi želodčne bolezni, ki nastanejo

zaradi pomanjkanja želodčne kisline. To kisline lahko nadomestite z zdravili. Če je vaša bolezen same navadne bledice, vam bo zdravnik priporočil veliko sonca, veliko svežega zraka in sadja! Vsak dan jejte hrano, ki vsebuje mnogo železa in vitamina C, za letni dopust pa pojedite v hribe in prav kmalu boste imeli dovolj rdečih krvnih teles.

ŽENE NA POSTOJNSKEM SE VNETO PRIPRAVLJAJO NA PRIMORSKI PRAZNIK ŽENA

Tudi v postojnskem okraju se žene pridno pripravljajo na praznik primorskih žena, ki bo 5. in 6. junija v Štjaku na Sežanskem. Pripravljalni odbor, ki deluje v okviru SZDL, je razvil živahno dejavnost po vsem okraju. Ne moremo pa ravno pohvaliti vseh občinskih odborov SZDL, ki niso znali še dovolj zainteresirati zlasti žena za obisk Štjaka. Dolej je zbranih nekaj nad 1500 prijavi, ki pa še stalno pritekajo. Odbor zbira ob tej priložnosti tudi podatke o ženah — borkah in aktivistkah iz NOB s področja okraja in jih objavlja. Najbolj znane žene borke, aktivistke in partizanske matere kot Škapinova mama iz Postojne, Marija Hreščak — Urbanova mama — mati junakinja iz Nove Sušice, prva junaška primorska partizanska borka Maslo — Fidor Kristina iz Nove Sušice in še mnoge druge so ponos ne samo Primorske marveč vse Jugoslavije.

Impregnirane tkanine

Vsako si dežnega plašča ali impregnirane tkanine ne more kupiti, impregnacija pa tudičasoma popusti in oblačilo ni več nepropustno za vodo. V naslednjih vrsticah vam bomo povedali, kako impregnacijo obnovite, oziroma kako si lahko sami izdelate impregnirano tkanino.

V raztopino galuna zmešajte jajčni beljak in v tej tekočini namočite platno po svoji kakovosti dokaj različno, zato je najboljšje, če najprej preizkusite raztopino na majhni krpici in tako določite najprimernejšo koncentracijo galunove raztopine.

Šotorsko platno impregniramo z drugimi snovmi. Tega načina se bodo lahko okoristili z uspehom taborniki in izletniki, ki žele preživeti lepe dneve v naravi. Raztope naj 1 kg galuna v 30 litrov vode in 1 kg svinčenega acetata prav tako v 30 litrih vode. Potem obe raztopini pomešajte. Nastalo oborino je treba pustiti, da se vsede na dno posode. Bistro tekočino odlijte in v njej namakajte platno 4 ure. Platno potem obesite, da se odcedi in na zraku ali v toplem prostoru posuši. Končno lahko platno, ki je postalo nepremočljivo, še izčistite in zlikate.

Dve preprosti in lepi poletni obleki. Prvo lahko nosite z bluzo ali brez nje

-26- ZADEVA

BOJAN ŠINKO

Neznanka so se vrata v sobo odprla in oster svet dveh žepnih svetilk ga je popolnoma oslepil. Se preden se je zavedel, mu je nekdo zvezal obe roki na hrbtu in zamašil usta. V naslednjem trenutku se je znašel v avtomobilu, ki se je ustavil pred vrtnimi vrati. Poleg njega je sedel neznanec z naperjenim revolverjem in ga sovražno meril z očmi. Neznancec, ki je prisedel k šoferju, se je na svojem sedežu obrnil in mu z žepnim robcem zavezal oči.

Sedaj je Ivan slišal le še pritateno brnenje motorja avtomobila, ki je brzel v noč po sydneyskih ulicah.

Njegova popustljivost se mu je maščevala, kakor se je bal od vsega početka! Drugače si ni mogel razložiti te svoje ugrabitve in vožnje v neznanu po sydneyskih ulicah kakor s tem, da so sovjetski agenti prepoznali v zabavišču Dolores, ji sledili in ugotovili njuno bivališče. Čim daljše pa je postajalo njegovo neprostoovoljno potovanje v neznanem avtomobilu, tem bolj se mu je vračala njegova razsodnost in hladnokrvnost. Prvi strah mu je najprej sicer popolnoma ohromil živce, nato pa vzpostavil zopet njihovo normalno delovanje. Resnost položaja, v katerem se je tako iznenada znašel, je pregnala tudi depresijo, ki mu je že grozila popolnoma uničiti živce in življenje.

Avto je medtem z nezmanjšano brzino požiral kilometre. Ivan sprva ni mogel dognati, ali se vozijo še vedno po sydneyskih ulicah, ali pa so že zapustili mesto. Po tem, ker je avto večkrat ostro zavil na levo ali desno, je sklepal, da ga prevažajo po Sydneyju. Da so njegovi sopotniki v avtomobilu, ki so vdrli v bungalov in ga takorekoč ugrabili,

sovjetski agenti, o tem ni niti najmanj dvomil. Zanimalo ga je, kam ga peljejo in kaj z njim nameravajo. Moskvskega maščevanja se je bal ves čas svojega bega iz Bombaya. toda sedaj, ko se je znašel zopet v krempljih moskovske tajne službe, se ga je lotila neke vrste ravnodušnost. Če bi se Moskva nameravala nad njim kravo maščevati, potem bi se to že zgodilo in moskovski agenti ga ne bi prevažali z vratolomno naglico po Sydneyju!

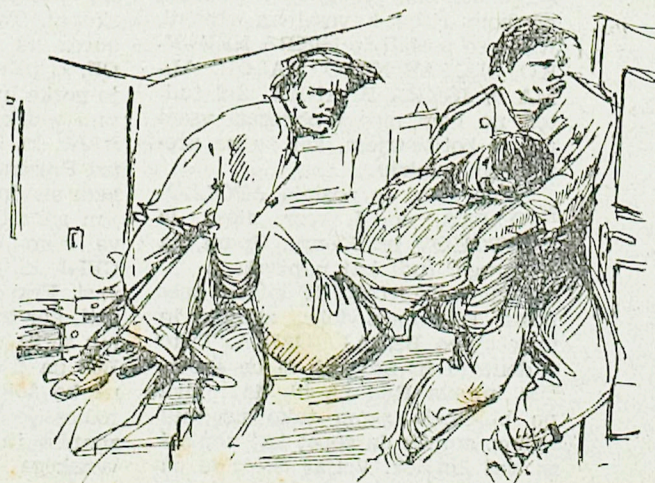
Torej imajo z njim druge namene!

Ta misel mu je dala novega poguma, kajti računal je že s tem, da bo izkoristil prvo priložnost za beg, pa naj stane, kar hoče!

Ko se je spomnil Dolores, mu ni bilo nič kaj prijetno pri sreju.

Ali so tudi njo ugrabili in jo odpeljali neznanokam?

Ze se ga je skoraj zlonitilo malodušje, ko se je avto naglo ustavil. Nekdo je z puščico stran odprl vrata in njegov sosed na levi ga je surovo sunil, da je skoraj zletel iz vozila.

Na prostem so ga zgrabile za vrat krepke roke in ga pričele potiskati po kamnitih stopnicah navzgor. Če se je ujetnik spotaknil — imel je še vedno zavezane oči — je dobil močno broc v spodnji del telesa, da je od bolečin zastokal.

K sreči je bilo stopnic kmalu konec. V ključavnici je zaškrtal ključ, vrata so zaškripala in Ivan je zletel kakor žoga čez prag.

Se prej mu je nekdo strgal obvezo z oči, toda kljub temu je priletel z glavo ob zid, da se mu je ulila kri s čela. Vrata so se za njim s treskom zaprla in ključ je ponovno zaškrtal v ključavnici.

V prostoru, kamor so ga pahnil z zavezanimi rokami, je bilo temno kakor v rogu. Okna ni bilo videti nobenega, toda Ivan je čutil, da prihaja od zgoraj svež zrak. Ker je imel roke zvezane, je pričel s komolecema tipati ob zidu. Šele ob koncu svojega obhoda je zadel ob železno posteljo s slamnjačo.

Kolikar je lahko presodil, ni bilo v njegovi ječi nobenega drugega pohištva. Sedel je na posteljo in skušal zbrati svoje misli. Okrog njega je vladala neprodorna tema in od nikoder ni bilo slišati niti glasu.

S čela mu je curila kri in v glavi je začutil pekočo belečino...

3. poglavje V JEČI

Dolores je naredila obema zelo slabo uslugo, ko je prisluhnila glasu svoje ženske ničemrnosti, ki ga je podžigalo še prigovarjanje sesedov, in podpisala pogodbo z lastnikom sydneyskega elitnega nočnega zabavišča »Nočna zvezda«. Pogojena plača je bila skoraj bajna, toda cena, ki sta jo morala oba plačati za njo, je bila le previsoka.

Polkovniku Kudrnjacevu ni Agatja Semjonovna Popova zadnji dan svojega bivanja v poslopju sovjetskega veleposlanstva v Pekingu zaman poročala vseh podrobnosti o obeh beguncih. Navodila, ki jih je nato po odgovoru iz Moskve poslal svojim ljudem v Avstraliji, so bila tako podrobna in izčrpna, da bi bilo mogoče spoznati oba begunca tudi v temi.

Sem in tja po Sežani

Končno je vendarle tudi v Sežano posijalo sonce, četudi nekam sramežljivo in negotovo. A posijalo je, ter mladim in starim Sežancem razvedrilo obraze. V dolgotrajnem deževju in zoprnem hladu smo postali že drug na drugega nejevoljni. S kislimi obrazi smo se srečevali na ulici in ugibali, kaj smo si žalega storili, da si skoraj prijazne besede ne privoščimo. Vse je bilo uglaseno na nekako zadržano. Vse redkejši so postajali celo tisti kulturni pozdravi, ki so nam nekako v navadi, zelo pogosto brez toplega prizvoka iskrenosti.

Ponoči nam sonce nadomešča luna. Ah, ta luna! Nepopoljšljiva zapeljivka zaljubljenih src. Le kaj jim šepeta na samotnih klopcah in stezicah idilicnega sežanskega parka? Morda o tem, kako si ptički spletajo mehka gnezdecja in odlagajo vanje drobna jajčka ter jih potem vane, da bo kaj pernatga zaroda. Le da ptički pri tem opravilo nič ne zdihujejo, četudi so po svoje zaljubljeni. In če zaljubljeni zdihu-

Davki po katastru in obramba proti toči v Podragi

V nedeljo je bil v Podragi sestanek volilcev. Tovariš predsednik je navzočim na kratko obrazložil novi davčni sistem, na podlagi katerega bo v prihodnje odmerjen davek. Kmetje so z zadovoljstvom vzeli na znanje novo uredbo.

Razpravljali so tudi o pripravah obrambe proti toči. Tov. Dušan Lavrenčič, sektorski vodja, je poročal, kaj je bilo do sedaj napravljenega na področju občine Vipava. Predvidenih je najmanj 20 postaj za obrambo proti toči. Nekatere vasi so postaje že postavile. Število postaj ni omejeno, ker bo šele praksa pokazala, če bo potrebno zgraditi večje število, kot je sedaj predvideno. Postaje naj bi imele vsaj: Planina, Slap, Goče, Podraga, Štjak in Podnanos. Vrpolje in Budanje naj bi za sedaj ostale brez postaj, ker pravijo, da na tem sektorju še ne pomnijo, da bi toča napravila večjo škodo. Večja je nevarnost pred slano posebno v Vrhpolju.

Izglašovali so sklep, da bodo prispevke za dovršitev obrambnih postaj pobirali kot davek in da bo vsak vaščan prispeval na podlagi števila trt in ostale površine zemlje. Na vsak hektar vinograda bo prišlo okrog 700 din, na njivsko površino pa 300 din prispevka. Volilci so s tem soglašali in izrazili željo, da bi postaje čimprej uredili. Na sestanku so razpravljali tudi o popravljanju poti. Predsednik občine je obljubil, da bo občina kolikor mogoče podprla, da bodo cesto razširili tam, kjer je ozka in popravili ograjo na mostu. Vaščani bodo pri delu pomagali s prostovoljnimi prispevki.

Tr.

jejo, naj bi zdihovali kar najbolj globoko, le nekoliko bolj natihem, tako rekoč diskretno, brez cviljenja in sami zase, ne za radovedno slabost svojega bližnjega. Takemu cvilečemu zdihovanju se potem še luna nad parkom škodoželjno reži...

Krvodajalsko akcijo smo uspešno končali in jo pri »Mohorčiču« zapečatili s poslovnim večerom. Ljubljancem, še bolj pa Ljubljancem, ki so bili prišli po kraško človekoljubno kri, je bilo v Sežani očitno jako všeč in so odnesli odtod ne samo krvavi dokaz, da »tukaj prebiva zdrav rod«, marveč tudi prepričanje, da smo Kraševci gostoljubni in veseli ljudje. Po prijatnem okrepljenosti se je razvila nepriljubena zabava ob harmoniki in kozarčku pristinega »vipavca«. (Teran se je letos nekam kislo potuhnil. Najbrže ga je sram nezalužene cene 255 do 270 din). Da bi bilo zadoščeno neprijetnim zakonom nepristranosti in lojalnosti ter miroljubnega gostinskega sožitja, se je družba od »Mohorčiča« preselila v »Triglav«, kjer so slavili desetletno obletnico ustanovitve organi UDV. Tako so se kar na lepem našli v »bratskem zagrljaju« čuvarji naše državotvornosti in samaritani Rdečega križa, čuvarji našega zdravja. Sežanci, ki znajo pravilno ceniti pomen in delo prvih kakor drugih, so s svojo prisotnostjo pripomogli do pestro družbe in razigranega razpoloženja. Domači »jaz« je neutrudljivo igral poskočne in sentimentalne komade, da so se gostje do mile volje naplesali. Nerednosti ni bilo nobene in so se ljubljanski gostje pohvalili, da že davno niso bili v tako prijatni družbi. Posebnega priznanja so bili deležni s strani predstavnice ljubljanskega nežnega spola sežanski kavalirji, ki... in tako dalje.

Ljubi maj, krasi maj, čas ženitve je sedaj! Vsako soboto jih na matičnem uradu sežanske občine nekaj parov vprežejo v sladki zakonski jarem. Tako je za ohranjanje in množenje državljanov lepo poskrbljeno. Pri »Preskrbi« se pohvalijo, da gredo letos lični otroški vozički kar dobro v promet in da imajo celo lepo število »zaaranih«. In prav je tako. V zdravem in obilnem naraščanju je prav gotovo dokaz, da nam se življenjski pogoji iz leta v leto kreivijo in da gledamo z zaupanjem v bodočnost. Naj bi naši najmlajši sedanji in bodoči državljani rasli in se razvijali v svobodi, ob polni skledi in v trajnem miru.

Ondan sem letos prvikrat slišal kukavico. Tam blizu Vrhovelj, kjer marmor lomijo. Samo šestkrat je zakukala. Nekaj drobiža sem otipal v hlačnem žepu. Za hip me je obšel zadovoljen občutek. Veselo sem odinil na kolesu na Kras proti Duvljam. Trta poje svojo prvo pomladno pesem. Obnovljeni in novi latniki, po katerih je razlita sončna toplota, dihajo upapolno življenje. Vse do trgatve bo nad njimi v lu-

bezni in bojzni trepetalo srce pridnega Kraševca. Skrb zavoljo slane ob kipeči pomladi kopni, na njeno mesto pa se plazi druga, nič manj močreča. Če je kraškim vinogradom prizanesla slana, ali jim bo toča tudi? Upajmo, upajmo!

Kako skrivnostno ubrana je simfonija kraškega pomladnega večera! Med spečimi bori, kamenitimi ogradam, dremajočimi vinogradi se oglašajo čudoviti glasovi slavčka, čuka ter monotonno regljanje žab. Nad vsem tem pa miruje neskončno nebo z lesketajočimi se zvezdami. Vsa mirna prisuškuje Sežana tja proti morju in sanja o svoji srčni povezanosti s Trstom in njegovim življenjskim utripanjem. Z. J.

Med materjo in sinom

(Nadaljevanje s 7. strani)

Mati je postala nataktna.
»K vragu še Kitajec!« je rekla.
Jaz pa sem zaklical: »Ali vidiš? On je večji revež kakor vsi drugi reveži skupaj in ti ga še k vragu pošiljaš. In ko si ga poslala k vragu in pomisliš, da nima prav nič na svetu, da živi brez vsakega upanja in da ga še k vragu pošiljaš, ali se ti ne zdi, da je zato samo še bolj človek, in da je rod tistih, ki so kakor on, najbolj človeški?«
Mati me je pogledala in videl sem, da je še zmeraj nataktna.
»O kom govoriš? O Kitajcu?« je rekla.

»O Kitajcu, seveda,« sem rekel jaz. »Lahko tudi o ubogem Sicilijancu, ki leži bolan v postelji, kakor tisti, ki jim daješ injekcije. Ali ni rod vseh tistih, ki so kakor on, samo še bolj človeški in ali ni on sam zato samo še bolj človek?«
»On,« je rekla mati.
»On,« sem rekel jaz.
In mati je vprašala: »Bolj kakor kdo?«

Odgovoril sem: »Bolj kakor drugi. On, ki je bolan... On, ki trpi.«

»Trpi?« je zaklicala mati. »Temu je pač bolezen vzrok.«

»Samo bolezen?« sem rekel.

Bolnica za pljučne bolezni v Senožečah

Partizanski praznik v Beki

Skromna in tiha vasica Beka leži na lepem valovitem in skoraj najbolj rodovitnem predelu občinskega ljudskega odbora Herpelje. Zdi se, kot da bi se ta kočček zemlje zasadil med kraške golčave v tem predelu slovenske Istre.

Nova lepa cesta, ki se odcepi pri osnovni šoli Ocižla, te popelje med nizkim gozdčevjem v sredino vasi. Od tu se nam nudi prekrasen razgled proti Trstu in Jadranski obali na eni in proti Slavniku in ostalim vasem na drugi strani.

Prebivalci te vasice se bavijo večinoma s poljedelstvom in živinorejjo. Imajo lepo živino, kar je znak njihovega dobrega gospodarstva in rodovitnosti te zemlje. Nadalje gojijo vinsko trto in razno sadje, predvsem češnjne. Za časa italijanske okupacije je bila ta vas veliko bolj prizadeta od ostalih okoliških vasi. Poglejmo, kaj jim je nudila ta država, ki se tako postavlja z svojo tisočletno kulturo. Od kmetov je zahtevala visoke davke in druge dajatve. Vas ni imela niti vozne ceste niti električne napeljava ter sploh nobene ugodnosti. Danes pa je vse drugače. Okrajni ljudski odbor Sežana se je zavzel in z dejanji pokazal, da ima vas danes cesto, električno razsvetljavo itd. Vaščani so s tem zelo zadovoljni, kar je dokaz, da naša ljudska oblast skrbi tudi za kmete.

V času NOB so vaščani v celoti delovali za partizane in jim pomagali in s tem se pokazali zelo požrtvovalni. Vendar gorje jim ni bilo prizanešeno. Dan grozodejstva so doživeli 26. maja 1944, leta ob 10.30 uri. Ta dan so v vas pridrveli Nemci in fašisti, vas obkolili, nato pa začeli ropati ter požigati skromne hiše. Krič ljudi, požar in vpitje fašistov je ostal vsidran v srcu vsakega vaščana, da se še danes spominja. Vas je bila v celoti požgana, razen nekaj hiš. Vas je sedaj popolnoma obnovljena. Pred požigom in naprej do osvoboditve je bilo taborišče članov VOS. Pod vasi, v skriti rebrini, je stala tudi bolnica mesta Koper, ki jo je vodil tov. Kozak Miklavž ter bolničarki Tamara in Darinka. V njo so sprejemali težko ranjene partizane v raznih okoliših v okolici Trsta. V bližini je bilo tudi sanitetno skladišče, to je postojanka za dobavo zdravil iz mesta Trsta za NOB. To skladišče je požrtvovalno in pogumno vodil tov. Rado. Razen tega je bila v tem kraju radijska postaja, ki jo je vodil tov. Žitomir, ki je pozneje padel v Borštu pri Trstu. V samo vas pa so prihajali razni kurirji za vezo s Slovenskim Primorjem, nadalje aktivisti in obveščevalci. V Beko so prihajali kurirji, ki so prenašali pošto iz Slovenske Istre preko Vrhpolja. Ni bilo izdaje in vse je potekalo v strogi konspiraciji.

»Vzemi mu bolezen, pa bo vse hudo minilo,« je rekla mati. »To ni nič... To je samo bolezen.«
Jaz pa sem jo vprašal:
»In kadar je lačen in trpi, kaj je potem to?«
»To je pač lakota,« je odgovorila mati.
»Samo lakota?« sem rekel.
»Kaj pa?« je rekla mati. »Daj mu, da se bo najedel, pa bo vse hudo minilo. To je samo lakota.«
Stresel sem z glavo. Od svoje matere nisem mogel dobiti čudnih odgovorov, ampak vseeno sem vprašal:
»In Kitajec?«
Zdaj mi mati ni dala odgovora, ne čudnega in ne drugačnega, in stisnila je glavo med rame. Gotovo je imela prav: Vzemite bolniku bolezen pa ne bo več bolečin; nasitite sestradanega pa ne bo več trpljenja. Ampak kaj je s človekom, kadar je bolan? In kaj je z njim, kadar je lačen?

Kaj ni skrito v lakoti trpljenje vsega sveta? Kaj ne postane človek, če je lačen, bolj človek? Kaj ne postane rod lačnih bolj človeški? In kaj je vendar s Kitajcem?...

Odlomek iz knjige: Pogovori na Siciliji.

Glas o očarljivi lepoti španske pevke še ni segel do vseh sydneyskih obiskovalcev nočnih lokalov, ko so sovjetski agenti že prepoznali v njej nekdanjo mehško pevko iz singapurskega zabavišča »Morski vrag«. Treba ji je bilo le slediti po končanem sporedu v »Nočni zvezdi« na njeni poti domov in skrivališče nosilca glavne vloge v »Zadevi 1949« je bilo izdano.

Od enega izmed sosedov ni bilo težko izvedeti, da bolega njen svetlolasi sostanovalec na neki čudni živčni boleznij in zasledovalcem je bilo jasno kot beli dan, da so na pravi poti.

Dvanajst ur po tem odkritju je polkovnik Kudrnjacev že vedel, da sta se begunca ujela v lastno past. Njegova računica je bila torej pravilna!

Če si je Agatja Semjonovna Popova zlomila ob »Zadevi 1949« tilnik, si bo on, Josip Fjodorovič Kudrnjacev, pridobil le novih lavorik!

Pod večer istega dne je sporočil v Sydney, naj spravijo begunca na varno in počakajo njegovih ukazov. Lepa pevke njegovo sporočilo sploh ni omenjalo, čeprav je njen poseg v »Zadevo 1949« Moskvi tako temeljito zamešal štrene.

Ali je polkovnik Kudrnjacev pozabil na njo?

★

Vso noč ni zatislil Ivan v svoji ječi niti očesa. Zaradi teme ni mogel ugotoviti, kdaj je zunaj napočilo jutro. Na hodniku je vladala prav taka tišina, kot vso noč po njegovem prihodu. Na levem zapetju je imel sicer ročno uro s svetlikajočima se kazalcema in številkami, toda kri, ki mu je skoraj vso noč kapljala s čela, mu je zalila oči. Ko se je kri strdila, ni mogel oči niti odpreti, z na hrbti zvezanimi rokami pa si ni mogel prav nič pomagati. Če bi imel proste roke, bi si s pomočjo silne odstranitvi strajeno kri z oči in bi vsaj vedel, koliko je ura.

Bal se je, da bo izgubil smisel za čas, če mu ne bodo razvezali rok.

Sicer pa take in podobne sovjetske metode niso bile Ivanu neznanne. Dobro je vedel, da ubije daljše bivanje v večni temi in negotovosti ob pičli hrani v človeku vsakršno stvd volje, enak učinek pa je mogoče doseči tudi z izredno močno

svetlobo, kar je pravzaprav še zanesljivejšo in učinkovitejšo sredstvo. Navzlic novemu, do skrajnosti neugodnemu položaju pa je izginila iz njegove notranosti tudi poslednja sled depresije prejšnjih dni. Pričujoča nevarnost mu je sicer do skrajnosti napejala živce, zato pa je ubudila v njem nagon po samozahranitvi, ki je bil močnejši od pogubnih občutkov depresije.

Skrbelo ga je le dvoje: kakšne namene ima Moskva z njim po begu izpod varstva Agatje Semjonovne Popove in kaj se je zgodilo z Dolores. V resnici ga je druga skrb mnogo bolj morila od prve. Bal se je namreč, da ne bi moskovsko maščevanje zadelo tudi njegove ljubice, ki mu je bila že od bivanja v Singapuru vse na svetu, saj ni imel nobenih sorodnikov več v svoji stari in novi domovini.

Ce izgubi Dolores, izgubi vse, kar mu je usoda darovala! Sredi svojega razmišljanja je zaslišal na hodniku korake. Skozi s strunjeno krvjo zlepjene veke je opazil, da je v sobi zasvetila luč. Več ni mogel videti, tudi tega ne, da so se vrata odprla in da je v sobo, ki mu je služila kot ječa, stopil neznanec — sinočni sosed iz avtomobila. Vse to je le slišal, ni pa mogel ugotoviti, kdo je neznan obiskovalec, ki se je mudil pri svojem ujetniku le nekaj trenutkov. Počutil je na posteljo zavoj prepenečen, v papir zavit kos gnjati in pločevinasto čutarico z vodo. Nato je razvezal Ivanu roke in se brez besed zopet odstranil.

Komaj je Ivan začutil, da ima roke svobodne, se je najprej lotil svojih oči, oziroma strjene krvi, ki mu je zapirala veke. Od veselja bi skoraj zavriskal, ko se je zavedal, da zopet vidi. Pogled na uro mu je povedal, da je zunaj sonce visoko na nebu — do poldneva je manjkalo le še deset minut. Takoj je navil uro, ki mu je bila edini oznanjevalec časa v tem temnem in temnem prostoru.

Pri luči so mu oči potrdile to, kar je ponoči ugotovil s komolci. Soba je bila brez oken in železna postelja s slamnjačo je bila njeno edino pohištvo. Sredi visokega stropa je opazil poleg luči kakor otroška glava veliko mrežasto odprtino, skozi katero je prihajal zrak, a nobena svetloba.

Zadnje dni pred svojo ugrabitvijo ni Ivan skoraj ničesar užil, toda tukaj je, kakor bi trenil, pospravil hrano, ki mu jo je prinesel neznanec. Tudi vodo je popil do zadnje kapljice. Že je upal, da mu ne bodo ugasnili luči, ker mu še niso privoščili sončne svetlobe. Toda zmotil se je. Ni še do konca pojedel prepenečen z gnjatjo in popil zadnjih ostankov vode v čutarici, ko je pričela žarnica sredi stropa bledeti, dokler ni popolnoma ugasnila.

Ivan je ostal zopet sam sredi moreče tišine in teme.

Enak prizor se je ponovil tudi naslednje dni. Neznanec, ki se ga je Ivan spominjal od tistega usodnega večera, ni nikoli spregovoril niti besede.

Tudi na njegova vprašanja ni odgovarjal. Mrk in molček je vsak dan skoraj ob istem času prinesel jetniku hrane in vode, tak je vselej tudi odhajal. Po njegovem obnašanju je Ivan sodil, da mu res nima kaj povedati in da je njegovo ravnanje odvisno le od dobljenih ukazov. Prav to pa ga je utrjevalo v misli, da Moskva vztraja pri svoji zamisli glede »Zadeve 1949« in da čakajo njegovi ugrabitelji nadaljnjih ukazov.

Sedaj je Ivan vedel, da bo še dovolj priložnosti za beg, saj ne bo smelo njegovo potovanje vzbuditi nobene pozornosti. Misli na beg ni nameraval opustiti, razen če bi ga zaprli v kletko, kar pa je bilo nemogoče.

★

Še počasneje kot njemu so potekali njegovi Dolores prvi dnevi v sydneyski bolnici. Le počasi je probolevala živčni zlom, ki ga je doživela tisto noč, ko so sovjetski agenti ugrabili Ivana. Dr. Bloomstead jo je z svojim avtom takoj prepeljal v bolnico in ko je prebolela najhujše, je dnevno obiskoval. Njegovi obiski so ji več koristili kot vsa zdravila prvih dni.

Dr. Bloomstead je od sosedov, ki jim je izročil naslednje jutro po Ivanovi ugrabitvi ključ njegovega bungalova, izvedel, da Dolores ni sama bivala v Sydneyu in da sta prav njen sostanovalec, ki ga je zelo ljubila, in njegovo izginotje povzročila njen živčni zlom. O podrobnostih njune nesreče in njenih vzrokov ni bil poučen — kakor tudi njuni sosedje ne.

Angleži zapustili Jugoslavijo z dvema porazoma

LJUBLJANA DOSTOJNO SPREJELA PRVO MEDDRŽAVNO TEKMO

V nedeljo zjutraj, ko smo se vozili proti Ljubljani, da bi prisostvovali meddržavni tekmi med drugima moštvi Jugoslavije in Anglije, smo vsakogar vprašali za mnenje in prognozo. Nismo našli enega, ki bi verjel v našo prepričljivo zmago. Najbolj optimisti so izjavljali, da bodo zadovoljni z našimi nogometaši, če v obeh srečanjih dosežejo izenačen rezultat.

V mestni kavarni v Postojni smo srečali nekaj Angležev, ki so prihajali iz Trsta. Seveda nismo mogli mimo, ne da bi jih vprašali za mnenje. Eden od njih, nam je za vse optimistično izjavil: »Če so vas Belgijci premagali, vas bomo še lažje mi, ki smo še vedno med najboljšimi na svetu.«

Enako je bilo razpoloženje na Odredovem stadionu v Ljubljani pred samim pričetkom tekme. Trajalo je pa samo do vstopa moštva na igrišče. Čim sta se pa ti pojavili, je na stadionu zagrmelo in slišati je bilo samo strahovito vpitje: plavi! plavi!, ki je trajalo vse do konca. Vsi so pozabili na prognoze in bodrili reprezentanco mladih. Angleži so bili v začetku res nekoliko boljši, predvsem v visoki igri, toda »plavi« so jih prekašali v hitrosti in borbenosti. Bilo je nekako v 10' drugega polčasa. Po naši premoči so nenadoma in prav nič nevarne situacije Angleži dosegli vodilni gol. Vsi smo ostrmeli in mislili; tudi proti Belgijci smo prevladovali na igrišču, a so oni zmagali. Še dobro si nismo uredili beležnic, ko je na stadionu zagrmelo. Herceg je po krasnem Toplakovem podaljškem izenačil. Klobuki, steklenice, časopisi, vse je frlelo v zrak. Znanci in neznanci so se med seboj objemali. Nek bolj strastni navijač je nevede brcnil neko gledalco, ki je sedela pred njim tako močno, da se je skoraj onesvestila. Ko je prišla do sape, ga je nagovorila: »A smo jim ga le zabili!«

Navdušena množica se je kar nenekrat spomnila, da glavno srečanje se odvija v Beogradu in začela vpiti: Beograd! Beograd! vse do tlej, dokler ni napovedovalec z ja-

snim glasom skandiral: »V Beogradu je rezultat po koncu prvega polčasa 0:0.« Ponovno navdušenje in vzkliki.

Tekma se je medtem razvijala s plavimi v stalni premoči. V trideseti minuti se akcija prvega gola ponovi. Toplak pride do žoge nekje v sredini igrišča, preigra dva obrambna igralca Anglije, nato poda točno v prazen prostor pred vrata. Herceg ne bode len je bil na mestu, vratar Burgin mu gre naproti, toda žoga je že v mreži, 2:1 za Jugoslavijo. Ponovno vpitje in veselje vse do kraja tekme, ko so navdušeni gledalci požgali ves papir in časopise, tako da smo imeli vtis prisostvovati velikih baklad. Največ dela so imeli res lepo modro uniformirani prodajalci »najboljše pijače na svetu« Cokke-Cokke, kot jo je nazival speaker po zvočnikih, ki so mogli v tisti gneči pobirati na tisoče izpitih steklenic vsepovsod na stadionu.

Kaj pa se godi v Beogradu? Nekaj vpitja in že so vključili na zvočnike direkten prenos. »Rezultat još uvijek 0:0 10' prije svršetka«, javlja napovedovalec radia Beograd Marković. V grobni tišini se vsi namestijo pod zvočnike in pazljivo poslušajo. Naši stalno napadajo. Akcije se vršijo za akcijami, toda zaman, žoga noče v angleško mrežo. Speaker javi: »Tri minute do konca. Stankovič bo streljal kazenski strel proti angleškemu vratom«. Stankovič strelja, kaj se godi, ne vidim, »Mitič, gooooooooo«, zavpije speaker, nato se glas napol-

vedovalca ne javlja več, sliši se samo ogromno tuljenje in »gooooool, gooooool, gooooool, živio Mitič, živio Jugoslavija!«

Nepopisljivi prizori navdušenja so ponovno in potencirano zajeli cel stadion. V prostoru za parkiranje avtomobilov je kakih petsto klaksonov kar naenkrat začelo trobiti. Vsi so na vse grlo kričali: Sedaj pa lahko mirne duše v Svico. Prvi so Francozi. Bodo že videli, česa smo zmogli!

»Ljubljanski« Angleži, ki so čakali svoje moštvo pred slačilnico, so jo kar po francosko odkurili, ne da bi svoje pozdravili.

Navdušena množica je vztrajno čakala svoje ljubimce in vsakega posebej toplo pozdravila. Enako močno pozdrave so prejeli tudi poraženi Angleži, ko so se z hitrimi koraki napotili proti avtobusu, ki jih je odpeljal v mesto.

Po končani tekmi se je množica vlila po ljubljanskih ulicah in pozno v noč navdušeno in glasno pr slavljala zmago, ki je ponovno potrdila svetovno vrednost našega nogometa.

Pred angleškimi vrati

Barba Vane pravi...

Piciga zopet prvi na cilju v Ljubljani

Brajnik kljub okvaram na četrtlem mestu

Prejšnjo nedeljo je bila na tradicionalni podutiški progi v Ljubljani krožna kolesarska dirka v počastitev spomina padlih borcev-kolesarjev.

Med udeleženci, ki so predstavljali elito kolesarskega športa Slovenije, so bili tudi koprski člani Proleterja, ki so na podutiški dirki zmagali v zadnjih dveh letih.

Na zadnji colj je privzelo pet kolesarjev stnjeno. Od Koprčanov je z njimi bil sam Piciga, ki je v zadnjem šprintu pokazal svojo nadmoč in sigurno zmagal med burnim ploskanjem občinstva. Za njim so prispeli Flaže Dušan, član Odrada, Zizek Vinko, član Branika, Traven Ivan, član Ljubljane in Nagode Jože, član Ilirije. Minuto kasneje pa so prispeli Vižintin, Ricobon in Babič, vsi člani koprškega Proleterja, ki so tako potrdili kvaliteto naših kolesarjev, ki so še vedno med prvimi v Sloveniji.

Za mladinci so tekmovali člani. V tej dirki je Brajnik izgubil, po nesrečnem naključju, vsako možnost zmage le kakih štiri sto metrov pred ciljem, ko je vozil skupno z Podmliščakom, Pernetom in Hrovatom. Takrat mu je namreč veriga padla iz zobčarjnika in mu tako onemogočila sodelovanje v zaključnem šprintu, v katerem bi bil prav gotovo uspešen, ker je kazal najmanj znakov utrujenosti.

Nedeljske dirke so pokazale, da naši kolesarji, čeprav niso še vsi v najboljši formi, se že z uspehom lahko borijo proti vsakršnemu naspotniku. To je dokaj razveseljivo, saj se bodo jutri odpeljali v Maribor, kjer jih čaka republiško cestno kolesarsko prvenstvo na progi Maribor—Celje—Maribor.

Zadnjič sem vam obljubil, da bom moje dvodnevno bivanje v Loški dolini podrobneje opisal, toda vam te želje ne morem izpolniti tako pičlem prostoru. Moral bi izdati posebno razširjeno izdajo, toliko materiala se je zbralo v moji torbi. Čim so zame zvedeli v Starem trgu, Begunjah, Cerknici, Cajnarjih in drugod, so me kar oblegali z najraznovrstnejšimi vprašanji: Vane, kaj praviš ti k temu; Vane, kaj misliš, kako se bo končalo to in ono; koliko let bo trajala azijska konferenca v Zenevi; ali je res, da boš šel na svetovno nogometno prvenstvo v Svico za levo kriolo? In še tisočero drugih vprašanj je letelo name, tako da sem se komaj prerinal skozi množico in odgovoril, da bom dajal pojasnila v hotelu »Jelen« v Pudobu in to samo delegacijam.

Načrten sem seveda sprejel mladino, ki je bila najbolj bučna. Dejal sem, da se za Svico še nisem odločil, ker to odvisi od nogometne zveze in moje juce. Kako bomo »nabiksali« Angleže v Ljubljani in Beogradu, bodo pa lahko slišali po radiu. Zastevali so tudi, naj jim zapojem »Mamo huanito«, pa sem se izgovoril, da te pesničke ne znam, ker je nisem še nikoli slišal, pač pa, da jim bom zapel po večerji »Odpiraj dekle kambrico«.

Zatem sta vstopila dva resna možakarja iz Cajnarjev. »Živel Vane«, sta rekla, »vendar si se nas spomnil. Po pravici ti povemo, da smo te zelo veselili in si prišel o pravem času.« »Ja, kaj se je pa takšnega zgodilo pri vas, da sem vam prav potreben,« sem vprašal. Potem sta začela na dolgo in široko:

»Veš, Vane, ti bova povedala tako, kot jel Na zadnjem občnem zboru kmetijske zadruge v Cajnarjih smo izvolili nov upravni in nadzorni odbor. Ker je novi predsednik bolj ta-

ke narave kot ti, je povsod vtaknil svoj nos, pomagal pa mu je tudi predsednik nadzornega odbora. Preveč bi bilo opisati vse, kar sta našla: v skladišču za več desetisoč dinarjev pokvarjenega blaga, v knjigah vse polno mrtvih in živih bolžnikov, ki niso dolžni. Ko sta na to opozorila poslovodno zadrugo, je knjigovodkinja, njegova žena, dejala, naj ne brskata po knjigah, ker se nanje ne razumeta. Ker sta neverna Tomaža, sta na pomoč poklicala bolj učene ljudi iz Postojne. Ti so nekaj dni bulili v knjige, si pisali, se čudili, prekladali po trgovini, se večkrat pogovarjali s knjigovodkinjo in poslovodjo, pa tudi z drugimi ljudmi. Končno so povedali predsednikoma upravnega in nadzornega odbora, naj si pošljejo drugega poslovodjo, ker so do sedanjega ljubeznivo povabili na pomenek v Postojno. Nekateri pravijo, da so knjige kar v redu, le blaga in denarja manjka. Gre samo za nekaj nad dva milijončka. Pravijo tudi, da ni mogel vsega napraviti poslovodja, ampak da so mu pri tem pomagali tudi »prijatelji«, ki jih je imel vsepovsod. Ti prijateljski pa sedaj molčijo, ker se bojijo, da bi tudi oni morali kaj prispevati k računuu. Dragi Vane, če hočeš, te vzamemo za poslovodjo, ker vemo, da si poštnjak.« Tako sta končala z mano intervencijo.

Ker je bilo že pozno, sem v naglici povečerjal in šel spat. Še nisem zatisnil oči, pa se je spodaj v lokalu oglasila harmonika. Mladina je od veselja vriskala in plesala vse do zore. To je bilo vse meni na čast. Zjutraj sem se pred odhodom zanimal, če večkrat plešejo, ker to vznemirja goste v hotelu. Potrdili so mi, da se za goste ne zmenijo, ampak plešejo vsako nedeljo do zore.

V Postojni sem se vsedel na »Slavnik« in srečno pridrel v Koper. Ko

SOBOTA, 22. V. 54.: 14.15 Šport doma in po svetu; 14.40 Poje ljubljanski komorni zbor p. v. M. Škoberneta; 18.15 Zabavni orkestri igrajo za židano voljo; 21.00 Melodični ritmi; 21.30 Izbrano cvetje z domače grede; 22.00 Naši kraji in ljudje.

NEDELJA, 23. V. 54.: 8.30 Za naše kmetovalce; 9.00 Vesela nedelja; 9.15 Mladinski tednik; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Naši kraji in ljudje; Stjak — kraška partizanska vasica; 16.00 Poje zbor gimnazije iz Ajdovščine; 16.30 Promenadni koncert; 17.00 To je Jugoslavija — narodne pesmi in plesi; 20.00 Iz opernega sveta.

PONEDELJEK, 24. V. 54.: 11.00 Mojstri violine; 14.30 Obzornik; 14.40 J. B. Novak: Scenska glasba k veseloigri »Matiček se ženik«; 17.00 Iz operet in filmov; 18.15 Glasbeni mozaik; 22.40 Plesna glasba.

TOREK, 25. V. 54.: 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Ob rojstnem dnevu maršala T'ta; 14.45 Ubačd Vrabeč: Slovenska suita; 17.30 Naša pesem; 18.15 Gershwinove melodije; 18.40 Šaljive narodne; 20.00 S. Prokofjev: Zaljubljen v tri oranje — opera v 4. dejanjih; 22.00 Plesna glasba.

SREDA, 26. V. 54.: 11.00 Šolska ura: Tovarišija Petra Grče; 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Od Triglava do Jadrana; 14.40 Poje

slovenski vokalni oktet; 17.00 Iz znanih baletov; 17.30 Črnogorske in dalmatinske narodne pesmi; 21.00 S knjižne police: Jurčičevo zbrano delo; 21.30 L. M. Škerjanec: Sonetni venec — kantata za solo, zbor in orkester.

CETRTEK, 27. V. 54.: 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Žena in dom; 17.00 Vesele melodije; 17.30 Pesmi narodnih manjšin v Jugoslaviji; 18.15 Dve romantični ouverturi; 18.30 Glasbena kronika; 18.40 Pojo gorenski fantje; 22.00 Zabavna in lahka glasba.

PETEK, 28. V. 54.: 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.00 Kulturni razgledi; 14.15 Glasba po željah; 17.00 Igra zabavni orkester Radio Zagreb p. v. Z. Cernjula; 17.30 Jugoslovanska kola; 18.15 O. Respighi: Fantastična prodajalna; 21.00 Slušna igra: J. London »Dolina meseca«; 22.00 J. Strauss: Prvo dejanje iz operete »Cigan baron«.

Realiteta agencija KOPEL

nudi v komisijsko prodajo:

Kompletno jadrno tipa »Slokac« z jadri in pripadajočimi vrvmi, ribiške elektrogeneratorje za ribolov, kompletne z motorji in svetilnimi telesi, kompletne ribiške barke — motorne jadrnice ter navadne na vesla za ribolov, razne foto in radio aparate, komade in kompletna pohištva, pisalne in računске stroje mešalne stroje za pekarsko obrt, razno konfekcijsko in drobni inventar za gostinska podjetja.

Istoačasno javlja, da sprejema v komisijsko prodajo vse vrste premičnin in neprimičnin.

Na razpolago ima za prodajo več stanovanjskih hiš z obdelovalnim zemljiščem, ter sama zemljiška telesa v bližini Kopra, Izole, v Pradah.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »ZVEZDA«

Cežarji—Pobegi

privedi v nedeljo, dne 30. maja 1954 ob 20. uri v Zadrudnem domu pri Sv. Antonu

Cvetko Golar:

DVE NEVESTI

veseloigro v treh dejanjih

Mednarodnega jezika

ESPERANTO

se lahko hitro naučite v našem zapisanem tečaju. Ako pošljete znamke za poštino, vam pošljemo brezplačno na ogled prve lekcije. Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva 7/I.

»PERLA« je najboljša loščila za čevlje.

POTROŠNIKI, zahtevajte vedno loščilo za čevlje znamke

»Perla«

Industrijsko podjetje

»SALVETTI«

PIRAN

RESITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. kladivo, 8. rahitis, 9. ti, 10. di, 11. Ika, 13. lep, 14. nirvana, 16. Tit, 17. reket, 19. mar, 21. emirat, 24. pas, 25. net, 26. O.K., 28.rr, 29. Toskana, 32. avtomat.

NAVPIČNO: 1. krtina, 2. laiki, 3. ah, 4. dim, 5. I(van) T(avčar), 6. viden, 7. osippan, 12. Artemis, 13. Lateran, 15. vikar, 18. lepota, 20. nitrat, 22. makov, 23. terna, 27. oko, 30. st, 31. A(dam) M(ickiewicz).

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Milko Stolfa — Tiska tiskarna »Jadran« — Vsi v Koprju. Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predal 2.

Letna naročnina 500.— din, polletna 250.— din, četrtletna 130.— delavnja takoj